

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 12/395 | GODINA XXXVII | CIJENA 10 KN

PROSINAC 2018.

**ČESTIT BOŽIĆ I SRETNA
2019. GODINA!**

Poštovani čitatelji,

pred nama je blagdan Isusova rođenja – Božić! Vjerujem da su se mnogi među vama tijekom vremena došača nastojali što bolje pripremiti za taj blagdan sv. misama Zornicama i sakramentom sv. ispovijedi. To je svakako i najbolji način kako kršćanski odgovoriti na raznorazne ponude svega i svačega što nam se tijekom ovoga vremena nudi, a i nema baš neke veze s Isusovim rođenjem. Dakako, treba se radovati blagdanu Isusova rođenja, ali ta će radost imati smisla samo onda ako nas Božja milost nadahne na djelotvorniji kršćanski život. Ako dopustimo Bogu, koji se udostojao postati jedan od nas, da u nama probudi osjećaj iskrena zajedništva, da nas potakne na međusobnu ljubav i poštovanje, i tada ćemo se moći nadati kako ćemo i nakon ovih dana dostojniće i ljepše živjeti kao kršćani. Poštovani čitatelji Ladonje, već smo započeli novu pastoralnu godinu. Naša Porečka i Pulska biskupija posta-

vila je na pastoralnom planu kao glavni zadatak tijekom ove godine promišljati o danu Gospodnjem – nedjelji, kao spomenu Isusova uskrsnuća. Upravo nam pastoralno iskustvo govori da nedovoljno poznajemo i vrednujemo dan Gospodnj, ali da nema ni dovoljno svijesti o važnosti nedjeljne Euharistije, koja je vrhunac cjelokupnoga kršćanskog života. Upravo ćemo radi toga nastojati ove godine promišljati o tomu kako vratiti važnost i dostojanstvo danu Gospodnjem. Može li nedjelja ponovno postati dan posvećen Bogu u kojeg vjerujemo? Može li nedjelja ponovno biti dan zajedništva naših obitelji i naših zajednica? Što učiniti da nedjeljne sv. mise doista budu mjesto susreta naših velikih „župnih obitelji“? Kako oživjeti naša nedjeljna euharistijska slavlja da u njima svi članovi naših župnih zajednica nađu svoje mjesto i pravi smisao? Vjerujem da je to pitanje i te kako aktualno upravo u današnje vrijeme kada i sami možemo svjedočiti raznoraznim sadržajima koji zamjenjuju i nedjelju i nedjeljnu sv. misu. U većim je mjestima odlazak u trgovačke centre postao gotovo obred, koji ima sve više poklonika i gdje se nude sadržaji za sve

članove obitelji. Smijemo li postaviti pitanje neradne nedjelje? Ne zbog nekog principa ili inata, već stoga što je oduvijek u kršćanskoj tradiciji nedjelja bila dan kada se svakome pružala mogućnost slobodnoga vremena za susret s Bogom i za izgradnju zajedništva sa svojom obitelji. Mi ćemo nastojati promišljati o svim tim pitanjima jer vjerujemo da su važna i korisna za naš kršćanski život. Ladonja će pratiti inicijative i promišljanja na tu temu u svim aktivnostima na području naše biskupije. Nadam se, poštovani čitatelji, da ćete i svi vi dati svoj doprinos kako bi doista dan Gospodnj i nedjeljna Euharistija bili ono što trebaju biti – vrhunac cjelokupnoga kršćanskog života, kako je to bilo od samoga dana Isusova uskrsnuća.

Stoga ćemo vam i u našem listu predstaviti pastoralni plan naše mjesne Crkve za ovu godinu u nadi da ćete i svi vi, poštovani čitatelji, u njemu naći svoje mjesto i svoju ulogu. S tom nadom, svima vama, poštovani čitatelji Ladonje, uime Uredništva i svih suradnika, želim čestit Božić i obilje Božjega blagoslova u novoj 2019. godini.

Papa Franjo posjetit će Makedoniju u svibnju 2019.

SKOPJE Prihvaćajući poziv Katoličke Crkve u Makedoniji i državnoga vrha Republike Makedonije, papa Franjo posjetit će Republiku Makedoniju, glavni grad Skopje 7. svibnja, priopćeno je 13. prosinca iz Tiskovnog aureda Svete Stolice i iz biskupske rezidencije u Skopju. Program apostolskoga putovanja pape Franje u Makedoniju bit će pravovremeno objavljen. Prethodno, od 5. do 7. svibnja 2019., papa Franjo posjetit će Republiku Bugarsku, i to gradove Sofiju i Rakovski. Ovo apostolsko putovanje pape Franje bit će njegovo 29. apostolsko putovanje izvan Italije. Objavljen je i logo apostolskih putovanja. Logo apostolskoga pohoda u Makedoniji ima sljedeće značenje: karta i boje simboliziraju Makedoniju i njezinu zastavu; predstavlja dolazak Svetog Oca koji blagoslovila ovu zemlju; budući da papa Franjo posjećuje Skopje, rodni grad Majke Terezije, stavljen je kao simbol sari Majke Terezije i plava boja koja ga karakterizira. Geslo je apostolskoga pohoda „Ne boj se, malo stado!“ (Lk 12, 32). (IKA)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskog biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak
Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac,
Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko
Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulsko.hr
ladonja@josipturcinovic.com

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema:

David Ivić

Tiskar/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN

HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Crkve Majke Božje "kod lokve"

Božićna poruka biskupa Kutleše

Ovog Božića želimo razmišljati o jednoj rečenici iz Lukina evanđelja: „za njih nije bilo mjesta u svratištu“ (Lk 2,7).

Josip od vrata do vrata kuca i govori u ime Marije i nerođenog Isusa, traži ulaz u domove i smještaj u Betlehemu. Iako su Židovi, u tim drevnim vremenima, imali dužnost gostoljubivosti prema strancu i prolazniku, ipak ne-prestano su dobivali odgovor, „ovdje nema mjesta za vas.“

Ovo je zaista hladna noć, ne toliko u smislu temperature zraka, nego u smislu ljudskih srdaca. Da, zaista to je bila hladna noć. Ne nalaze toplinu doma među ljudima. Jedino što im je preostalo bilo je pokušati potražiti toplinu doma među životinjama. Ljudi ih odbijaju ne pokušavši ni shvatiti njihove razloge. Ali te jednostavne životinje bez prigovora, bez ikavkog pitanja primaju ih i s njima dijele svoj dom.

Unatoč odbijanju ljudi Bog se sagnuo nisko da dođe iz nebeskog svjetla u naš ratom rastrgani, mračni i hladni svijet. Kad se Bog sagini, saginje se na najneznatnije mjesto, spušta se u jaslice kako ne bi nikome smetao i šuti. Svi koji ga žele naći ovog Božića moraju se također sagnuti i postati ponizni.

Da, naš se Bog sagini. Saginje se na najniža mjesta. Bog ne voli oholost i ponos, samo to ne može podnijeti jer vidi što nam to čini. Bog dolazi da slomi leđa oholosti i ponosa, ne s mačem ili silom, nego s poniznošću. Tama ne može poraziti tamu, samo svjetlost to

može učiniti. Mržnja ne može poraziti mržnju, samo ljubav to može učiniti. Oholost ne može poraziti oholost, samo poniznost to može učiniti. Naš Bog se sagini u najvećoj poniznosti u obliku malog bespomoćnog djetešca.

I ovog Božića Bog nas poziva na takvu poniznost. Dolazi tiho, ne-nasilno, bez prijetnje, kao malo dijete koje je prepusteno na milost i nemilost ljudi. Ali i na ovaj skromni način u tišini, još uvijek zove i tebe i mene i sve nas da se sagnemo i postanemo ponizni.

Kada se ljudska povijest dovrši a posljednje se knjige napišu, jedan od najtužnijih redaka bit će, „za njih nije bilo mjesta u svratištu“. Nema mjesta, nema mjesta. Ne želimo da dođete u naš dom. Kako čudno i tužno za ovaj svijet da se Bog Stvoritelj jednostavno ne uklapa u taj svijet i za Njega nema mjesta u tom svijetu kojeg je stvorio i nama darovao. Oh, kolike nezahvalnosti i bahatosti! Ne uklapa se u naše planove, naše rasporede, naše prioritete. Nema mjesta za Njega, ne nema. Ne uklapa se u naš svijet, u naš narod i u našu obitelj, sve drugo je za nas daleko važnije, a Njega ostavljamo ispred svratišta da se smrzava jer smo hladni u duši i jer smo izgubili onu ljudsku toplinu prema drugim ljudima. A Bog opet šuti.

A što je s nama? Ima li mjesta za Isusa u „svratištu“ naših srdaca? Jer ako postoji malo volje i malo mjesta, Isus dolazi noseći mnoge darove. Božić je vrijeme poklona. I ovog Božića netko

kuca na tvoje srce. Možda je mali Isus! Čovječe, zašto ne odgovoriš i pokušaš otvoriti, netko ti kuca. Otvori i vidi tko je i udostoj se pustiti ga u svoj dom i u svoje srce.

Što bi moglo biti tužnije od propuštanja dara da postanemo djeca Božja? Da, najtužniji redak koji je ikada napisan na ovom svijetu je da nije bilo mjesta za Njega u svratištu, a možda je još tužniji, iako sve to dobro znamo, da i danas nema mjesta za Njega ni u našem domu ni u našem srcu. Ali Bog i danas opet šuti.

A vi koji ste mu već otvorili vrata kroz mnoge godine, hvalite i zahvaljujte Bogu, i zamolite Gospodina da vam pomogne još više otvoriti vrata vašega srca. Jer znamo da je istina kada Isusa pozovemo u svoj dom on traži malo mjesta i jednostavan smještaj i ne ugrožava našu slobodu, a donosi nam veliku radost i mir.

Ovaj Božić je vrijeme darivanja i Isus se sagini nisko da nam daruje neprocjenjiv dar, a to je moć da možemo postati djeca Božja. Sjetimo se da je čovjek najveći kada klekne i ponizi se u tišini kako bi pomogao drugome koji je mali i neznan.

To je pravi Božić. Sagnimo se ponizno i otvorimo vrata svoga srca Isusu i braći ljudima. Ostanimo s njima i danas ponizno u šutnjci.

Svim vjernicima, kao i svim ljudima dobre volje, od srca želim čestit i blagoslovjen Božić i sretnu Novu godinu!

Ljudska nemoć i Božja slava

Medijska slika Božića uglavnom je obojena potrošačkim slika-ma blagostanja. Fina hrana, različiti pokloni, toplina doma – sve što čini čovjekov život ugodnim i sigurnim, ulazi u naš svijet kroz sve medije. Božić je tako postao vrijeme kad se mnogi rasipaju – iz želje da daruju puno, iz jednostavne nepromišljenosti, možda čak iz bahatosti ili češće nesigurnosti. I dok se, ako nam to mogućnosti dopuštaju, rasipamo i uživamo u materijalnom, promiče nam smisao Božića. Jer smisao Božića je siromaštvo. I to nije apstraktno poimanje siromaštva, koje bi se zadržalo na duhovnoj skromnosti. Radi se o konkretnom stanju pomanjkanja onog što je nužno za život. Kad razmišljamo o opisu Isusova rođenja, kako ga donosi Luka (Lk 2,7), odmah nam se pred očima kristalizira slika štalice. Štale su za životinje, a ne za ljude, jer čovjek koji živi dostojanstveno, boravi u kući. Činjenica da su Marija i Josip, po odluci domaćina, bili smješteni u štalu, a ne u svratište, govori nam da ih ljudi nisu smatrali vrijednjima konačišta. No ipak, slava se Božja očitovala baš tamo. Žato, razmatrajući nad otajstvom Božića, možemo staviti znak jednakosti između Božje slave i siromaštva. Riječ slava u Bibliji pojavljuje se često i u Starom i Novom zavjetu. U hebrejskom jeziku ona glasi „kavod“, i doslovno znači „težina“. Čovječja „slava - težina“ označava nje-

govu važnost, čast, društvenu težinu, bogatstvo, ili moralnu autentičnost. Kad se „slava“ odnosi na Boga, onda se govori o iskazivanju slave Bogu („slava Bogu na visini“, pjevali su anđeli prema Lukinom evanđelju), njegovo moći, autoritetu, ili sjaju, svjetlu kojeg čovjek može doživjeti u svetištu (Lev 9,6). Slava Božja, prema starozavjetnim tekstovima, nije svakodnevno iskustvo – ona se veže uz nebeske sfere, uz neki izvanredni događaj kojim se objavljuje Božja moć. Upravo tako počinje i evanđelje po Ivanu: govori nam o prapočetku, o Bogu i njegovoj Riječi koja postoji prije svega, koja je Život, i Svetlo ljudima. Riječ, Život, Svetlo – svaki od tih pojmova mogao bi biti naslov velikih teoloških i filozofskih traktata. Međutim, Ivan umjesto apstrakcije i filozofije, nekoliko redaka kasnije izriče veliko otajstvo – Riječ je postala tijelom (Ivan 1,14). I nastavlja „vidjesmo slavu Njegovu“. Božja slava, nekad izricana samo kao neopisivo svjetlo na nebesima, ili izvanredno iskustvo Božje prisutnosti u srcu Hrama, Isusovim je rođenjem postala vidljiva, i možemo se zapitati – u kojim se okolnostima Njegova slava vidi nabolje? Odnosno, koji segment Kristova života upućuje na objavu slave Božje? Uskršnje, smrt, muka, Isusovo javno djelovanje, naučavanje, molitva, agonija, sinovski odnos prema Bogu... neodvojivo su povezani, i niti jedan trenutak se ne može izolira-

ti od drugih. Zato bi pogriješili kad bi rekli da se Božja slava očitovala samo u Uskršnju, ili u nekom čudu koje je Isus učinio u korist bolesnika. Naprotiv, Božja je slava očitovana u svakom trenutku Isusova života, od navještaja Mariji, preko rođenja... I to je izazov kojeg pred nas stavlja Evanđelje: slava Božja je nemoćna majka i dijete, povijeno i položeno u jasle. Slava Božja je točno ono što smo mislili da nije: slika ljudske nemoći. Pred tom nemoći se klanjaju pastiri i mudraci, ljudi vjere i ljudi traženja. Nisu siromašni pastiri slučajno prvi ljudi koji nalaze Isusa: oni su samo slika velike istine, koja se odnosi i na nas. Bog nam se otkriva samo kad smo – poput tadašnjih pastira – dovoljno jadni, siromašni, bez uporišta, neopterećeni svjetovnošću, kad u ispražnjrenom i ranjenom srcu napravimo mjesto za Njegovu slavu. „Blaženi siromašni, jer vaše je Kraljevstvo nebesko“, ili „blago siromasima duhom, jer njihovo je Kraljevstvo nebesko“, reći će na drugom mjestu evanđelisti Luka i Matej (Lk 6,20 i Mt 5,3). Slava i blještavilo svijeta nije isto što i Božja slava. Zato obilje može biti opasno, jer nam skrije istinski smisao Božića očitovan u čovječjoj nemoći. A Bog je toliko zaljubljen u ljudsku nemoć da se baš u nju utjelovio, kako bi joj se čovjek u ljubavi prema bližnjemu - poklonio.

Liberalni populizam u Hrvatskoj

Karakteristično je za tzv. liberalne stranke u Hrvatskoj da uglavnom slabo prolaze na izborima, skupe šačicu glasova, potom zdušno sklapaju koalicije sa svima koji ih žele, zbog neutažive čežnje za sudjelovanjem u vlasti ili za sjedenjem u nekoj fotelji, u Saboru ili izvan njega, možda u nekakvim nadzornim odborima. S obzirom da znaju kako su kratka vijeka i kako nemaju šansu ikada postati relevantni politički čimbenici u Hrvatskoj, igraju na kartu tzv. „progresivnih“ populističkih tema, nadajući se da će na taj način priskrbiti koji glas više, pogotovo glasove nekih lobija ili nevladinih udruga. Jedino im je važno privući na sebe pozornost javnosti. Pogotovo su im omiljene one teme koje zadiru u svjetonazorska pitanja. Naime, ove se teme mogu lako predstaviti kao „progresivne“, a da nije potrebno nikakvo stručno ili znanstveno objašnjenje, za što ionako nisu sposobne. Tako će članovi tih stranaka bez imalo razmišljanja izići s tezom kako je prigovor savjesti znak konzervativizma ili pak kako je sasvim logično da i istospolni partneri usvajaju ili udomljavaju djecu. Pritom se ne trude i nisu sposobni u prilog tome iznijeti ni jedan relevantni racionalni ili znanstveni argument.

Može li odgoj biti neutralan?

Brojna znanstvena istraživanja na vidjelo iznose, u najmanju ruku, problematičnost usvajanja ili udomljavanja djece i njihova odgoja od strane istospolnih brakova. Jedno je od temeljnih pitanja hoće li odgoj te djece biti usmjeren na istospolnost u kojoj žive i njihovi posvojitelji ili udomitelji. Odgoj, naime, ne može nikada biti potpuno neutralan. Ili će biti sredstvo oslobađanja čovjeka ili sredstvo njegova „domesticiranja“, prilagođavanja nagnućima i željama odraslih. No, ova istraživanja i slična pitanja ionako članove tih stranaka ne zanimaju. No, možda neki drugi primjer može donekle osvijetliti stvar. Naime, nedavno je u

jednoj razvijenoj europskoj zemlji provedena anketa gdje su ispitanici trebali odgovoriti na pitanje: „Koga biste svojim sinovima predstavili kao životni uzor?“ Za uzore izabранo je 36 muškaraca. Najviše je glasova dobio bivši američki predsjednik Barack Obama. Na drugom je bio Isus, potom milijarder Bill Gates, pa zatim nekoliko televizijskih, nogometnih i pjevačkih zvijezda. Za uzore su, dakle, osim Isusa koji je, hvala Bogu, „zasjeo“ na drugo mjesto, uglavnom postavljeni muškarci koji su uspjeli u životu, bogati su, napravili blistavu karijeru. Valjda su s tim ciljem i odabrani samo takvi muškarci-uzori. Zašto se tvorci anketne nisu sjetili pokušati kao uzor staviti, naprimjer, Majku Terezu? Odgoj očito usmjeruje djecu prema nekim takozvanim „vrijednostima“.

Roditelji kao prvi uzori

No, za ovu temu i kao odgovor na pitanje kamo će odgoj djece istospolnih brakova biti usmjeren, važan je jedan drugi podatak. Naime, ispitanici u anketi trebali su odgovoriti na pitanje tko je njima samima bio uzor u djetinjstvu. Velika je većina odgovorila da su im uzor bili njihovi roditelji. Oni su im bili orientirni u djetinjstvu i kasnije u životu. I to je ono što uznemiruje i daje odgovor na gornje pitanje. Nema sumnje da se djeca u svemu najradije ravnaju prema nekim vrijednostima koje su doživjeli unutar vlastite obitelji, više nego prema onome što im se nudi u medijima ili u društву konzumerizma. Otac i majka ne moraju biti tako „sveti“ i humani kao što je bio Isus, ali su svakako bili manje umiješani u svakojake skandale i nepodopštine kao većina „uzora“ i „zvijezda“ koji su bili predstavljeni u anketi. Zato su bili i ostali za mnoge istinske uzore. Zar je onda moguće tvrditi kako će djeca koju će istospolni par udomiti ili usvojiti biti „neutralno“ usmjerena te će se slobodno moći opredijeliti ili za homoseksualnost ili heteroseksualnost? Sumnjam da tu

možemo govoriti o slobodi opredjeljivanja i odlučivanja. To tzv. liberalne stranke u Hrvatskoj ne zabrinjava. One, iako su im usta i statuti puni govora o slobodama i pravima, u praksi pobijaju sve ono za što se na papiru zalažu. Onda nije čudno što svoj politički angažman zahvaljuju samo neprincipijelnim koalicijama, a ne glasovima građana.

Je li August bio konzervativan?

Kršćanima i vjernicima koji su još uvijek u Hrvatskoj većina itekako puno znači činjenica da se Krist rodio upravo u obitelji svoga hranitelja i svoje majke. Istinska obitelj bili su mu nebeski Otac i ovozemna Majka. Zato je Božić blagdan obitelji te istinske obitelji u božićnim danima nastoje biti zajedno. Tako djeca „upijaju“ ne samo vjeru svojih roditelja nego i mnoge druge vrijednosti, kao što su život udvoje, rađanje, roditeljstvo. U takvoj, i samo takvoj, obitelji počinju razlikovanja između dječaka i djevojčica, tu se rađaju osjećaji bratstva i sestrinstva. Ili će možda netko reći da sve to nije važno jer je jedino važno da djeca budu „progresivna“, „napredna“, slobodoumna? Jedna od prvih uredbi cara Augusta, nakon što je stupio na vlast, bila je usmjerena na zaštitu takve obitelji. Znao je da samo ona može jamčiti opstanak Carstva, da samo otac i majka mogu pružiti istinski odgoj vlastitoj djeci. To je onaj isti car August u čije se vrijeme radio Isus Krist. Ali možda bi i njega naši slobodoumni i liberalni političari proglašili zadrtim konzervativcem.

Svim čitateljicama i čitateljima „Ladone“ sretan i blagoslovjen Božić!

Dekanati i dekanji

Porečka i pulska biskupija ima dvjet dekanata. Crkvena je podjela na dekanate sljedeća: buzetski, labinski, pazinski, porečki, pulski, rovinjsko-kanfanarski (ujedinjeni 1955.), umaško-oprtaljski (ujedinjeni 1981.) i vodnjanski, a nakon II. svjetskoga rata bili su dismembrirani kršanski (1958.) i motovunski (1980.). Dana 6. listopada 1958. ukinut je Kršanski dekanat. Župe Dolenja Vas, Vranja i Boljun pripojene su Buzetskому dekanatu; župe Kršan, Čepić, Sušnjevica, Brdo, Kožljak i Šumber Labinskem, a župa Paz Pićanskom dekanatu. Dana 1. siječnja 1980. godine ukinut je Motovunski dekanat. Župe Motovun, Rakotule, Karojoba, Kaldir, Motovunski Novaki i Muntrilj pripojene su Pazinskom, a župe Sveti Vital, Kaštélir, Labinci, Vižinada, Višnjan, Bačva i Sveti Ivan od Šterne Porečkom dekanatu. Arhivska građa svjedoči da su Labinski, Pićanski i Pazinski dekanati djelovali u XVIII. stoljeću, dok su svi ostali počeli djelovati u XIX. stoljeću. Porečka i Pulaska biskupija kanonski je podijeljena na 135 župa. Župe u Porečkoj i Pulskoj biskupiji nastajale su tijekom stoljeća. Diobom iskonskih katedralnih župa nastali su zborni kaptoli koji su se povremeno počeli dijeliti na župe. Kad je većina tih kaptola bila ukinuta 1843. godine, počeli su se isticati dekanati. Buzetski dekanat ima 15 župa i 5 svećenika, Labinski dekanat 16 župa i 8 svećenika, Pazinski 21 župu i 13 svećenika, Pićanski 11 župa i 5 svećenika, Porečki 17 župa i 10 svećenika, Pulski 16 župa i 16 svećenika, Rovinjsko-kanfanarski 5 župa i 6 svećenika, Umaško-oprtaljski 23 župe i 11 sveće-

nika i Vodnjanski 10 župa i 8 svećenika (prema: Crkva u Istri, 2017.).

Iz priloženoga se vidi da su dekanati promjenjiva karaktera i da se „slažu“ prema prilikama i zahtjevima vremena te prema pastoralnim potrebama. Dekanati su upravne crkvene jedinice koje samo pomažu biskupu i svećenicima da se bolje snalaze u upravljanju mjesnom Crkvom. Odrednice dekanata nemaju nikakav zavisni odnos prema narodu. Rijetko koga od naroda zanima i rijetko tko zna kome dekanatu pripada. Nešto tako neovisno može se prilagođavati stvarnim potrebama pastoralna. Možda je došlo vrijeme da se još jednom, u ovom našem vremenu, preispita svrhovitost sadašnjega stanja pojedinih dekanata? Možda bi se trebalo prekrojiti granice pojedinih dekanata s obzirom na nove prometne pravce i novonastalu prometnu ne/komunikaciju među župama? Možda bi trebalo najači, Pulski, dekanat razdijeliti kako bi se stvorila mogućnost i nužnost zajedničkoga djelovanja unutar svake manje novonastale jedinice (što u ovom trenutku, zbog glomaznosti ne uspijeva)? Možda bi se moglo nekim dekanatima dodati, a drugima oduzeti, nekoliko župa/nika kako bi mogli izgraditi zajedništvo (5-oricu svećenika) i teško grade zajedništvo i jako teško planiraju zahtjevnije pothvate!?) Imali smo iskustvo kad su smjernice za rad dolazile iz jednoga mjesta po cijeloj biskupiji: znali su se zadatci i očekivalo se da se oni ispune. Bilo je to dobro, ali se nekad pretjerala, pa smo gundali i bunili se. U sadašnjem trenutku kao da je gotovo sve prepričeno samoinicijativi: sloboda pastoralnoga djelovanja i udruživanja. Udruživanje nama svećenicima kao da baš i ne ide. Postali

smo previše individualci: svatko brine svoju brigu. Tek se povremenim druženjem po „utabanom“ sustavu odrade, naprimjer, božićne i uskrsne isповijedi, župni patroni... A potrebe u suvremenoj Crkvi i u suvremenom svijetu jako su velike, a mi jako razjedinjeni, stisuti u svoje sitne „akcije“, zatvoreni u sebe i kao takvi nemoćni... „jer sam možeš samo ili gotovo ništa“. Možda bi dekanati mogli u ovom vremenu postati središta pastoralne obnove, davati novi impuls. Dosta bi se pastoralnih zadataka dalo zadovoljiti na razini dekanata. Ovakvo se bez potrebe gubi pastoralna energija. Na razini dekanata dalo bi se povezivati župna pastoralna vijeća da budu poticaj i inspiracija jedni drugima, ali i pomoći onih „jačih“ „slabijima“, isto je i sa župnim Caritasima i župnim pjevačkim zborovima ili pjevačkim skupinama ili pojedincima koji su „začinjavci“ liturgijskoga pjevanja, i s molitvenim skupinama i raznim pobožnostima, tribinama... Dekani bi u duhu građenja zajedništva, organizacije, u duhu pokretanja i inicijative, duhu okupljanja, poleta, revnosti, entuzijazma... trebali imati „punomoć“ i autoritet. Trebalo bi imati s jedne i druge strane više odgovornosti: sa strane dekana prema „svojim“ župnicima (potruditi se da je kolega obaviješten i hoće li doći na zajedničke sastanke bilo na dekanatskoj, bilo na biskupijskoj razini ili neće) i svećenika prema dekanu – da poštuje službu iz koje mu se dekan obraća. Narod to vidi. Takvi stavovi odgajaju narod. Tako kako vidi da se svećenici odnose među sobom, tako će se i narod odnositi prema svećenicima i među sobom.

Postavljena bista svećeniku Josipu Vidauu u Kringi i spomen-ploča Viktoru Kancijaniću u Tinjanu

Unedjelju, 7. listopada Zmajske stol Pazin na svečan je način upriličio posvetu dvaju spomen-objekta. Ponajprije je otkrivena spomen-ploča i spomen-park na mjesnom groblju u Tinjanu, u znak spomina i sjećanja na domaćega sina, Viktora Kancijanića, koji je 1972. godine poginuo negdje u Hercegovini, zajedno sa svojom hrvatskom braćom, u sukobu s jugoslavenskom vojskom i policijom u sklopu oslobođilačke akcije Fenix. Spomen-ploču postavila je Družba braće hrvatskoga zmaja, uz bratsku pomoć mnogih hrvatskih dobrovrla i udruga, koje gaje spomen na tu pobunu hrvatskih mladića i na njihovu tragičnu sudbinu u tom okršaju. Spomen-ploču otkrio je veliki meistar, održavši pritom prikladan domoljubni govor, a zahvalnu je molitvu nad grobom izrekao mons. Ivan Milovan, porečko-pulski biskup u miru. U nastavku programa, pred više od stotinu nazočnih posjetitelja, uz mnogobrojne hrvatske zastave, još su se skupu obratila dvojica govornika, govoreći o liku i djelu Viktora Kancijanića i njegove junačke skupine.

Josip Vidau – župnik u Kringi od 1933. do 1960.

U nastavku programa slijedilo je otkrivanje biste pok. svećenika Josipa Vidaua u susjednom mjestu Kringa, koji je sve do danas ostao u lijepoj uspomeni pučanstva zbog svoga marljivog svećeničkog

i domoljubnog rada, kao i zbog svoga angažmana u liječenju ljudi od raznih bolesti tijekom svoje službe u župi (1933. – 1960.). Bista, koju je izradio akademski kipar T. Kršnjavi, postavljena je u središnjem parku mjesta, uz spomen-bistu Bože Milanovića, velikoga istarskog preporoditelja, koju je također prije deset godina postavila Družba. Za podizanje biste posebno su se materijalno založili Općina Tinjan, župa Kringa, Zmajska stol Pazin i osobno zmajski brat Vinko Pinezić, zmaj od Kringa. Nakon večernje mise zahvalnice, uz nazočnost brojnoga puka, održana je i kratka tribina posvećena djelu V. Kancijanića, J. Vidaua i B. Milanovića.

Prigodna su slova održali pročelnik stola Mario Sošić, zmaj dvigradski, župnik Kringe vlč., Stipan Bošnjak i veliki meistar Nevio Šetić, zmaj od Istre. Mjesne su vlasti na kraju programa organizirale domjenak za sve nazočne.

Humanitarni koncert o 25. obljetnici Pazinskoga kolegija

Pazinski kolegij-klasična gimnazija obilježio je 25 godina postojanja humanitarnim koncertom u subotu, 1. prosinca 2018. Proslava četvrt stoljeća postojanja Pazinskoga kolegija objedinjena je s tradicionalnim, ove godine osmim, humanitarnim koncertom koji svake godine početkom adventa organizira Caritas Porečke i Pulske biskupije. Koncert svake godine bude posvećen nekoj obljetnici ili osobi koja je bila izuzetno značajna u povijesti Crkve u Istri. Ove je godine posvećen obljetnici Pazinskoga kolegija. Nakon koncerta podijeljene su potvrde primateljima stipendije iz Biskupijske zaklade „Blaženi Miroslav Bulešić“. Ove su godine dodijeljene 382 stipendije.

Koncert su „Lijepom našom“ i „Krasnom zemljom“ otvorili udruženim glasovima Mještani pjevački zbor Roženice i Župni zbor Župe svetoga Jurja sa Staroga Pazina, pod ravnjanjem Janoša Fehera. Potom je učenik prve generacije Pazinskoga kolegija g. Igor Gržinić pročitao tekst Povelje o osnivanju Pazinskoga kolegija-klasične gimnazije.

Dr. sc. Alejandro Castillo Jiménez, ravnatelj Kolegija

U svom je uvodnom obraćanju ravnatelj Kolegija vlč. dr. sc. Alejandro Castillo Jiménez, između ostalog, istaknuo kako je Pazinski kolegij nadasve odgajna zajednica koja će učenike obogatiti, gdje su svi predmeti nužni i neophodni, no ipak fakultativni, a jedini su obvezni predmeti zajedništvo i ljubav. Izrazio je zahvalu

biskupima Kutleši i Milovanu te blagopokojnom biskupu Bogetiću na podršci Kolegiju, svim roditeljima, profesorima, odgojiteljima te učenicima – radi kojih Kolegij postoji.

Sudionici programa učenici Kolegija ili bliski suradnici

Čestitku Kolegiju potom je uputio pazinski gradonačelnik Renato Krulčić. U kulturno-umjetničkom programu koji je uslijedio, kratkim scenskim ulomcima temeljenim na dijalogu jednosložnim riječima dijalektalnoga čakavskog izričaja nastupili su mladići čakavčići Danijel Unukić i Irena Ujčić, prema tekstu Tatjane Udović. Svi su sudionici programa bili učenici Kolegija ili su na neki drugi način povezani s tom školom. Ženska klapa Ladonja, koju je krajem 1990.-ih godina u Pazinskom kolegiju osnovao vlč. Anton Depikolozvane, otpjevala je dijalektalnu pjesmu „O da mi je cimentati more“. Bivši učenik Kolegija, glazbenik Gianluca Draguzet izveo je pjesmu „More“. Djetatnik Pazinskoga kolegija, čije je i dvoje djece ondje steklo srednjoškolsko obrazovanje, književnik Tomislav Milohanić pročitao je pjesmu „Stijenj u stijeni“ koju je posvetio tragično preminulom prvom ravnatelju Pazinskoga kolegija mons. Antunu Heku. Vokalna skupina Pazinskoga kolegija i „Rožice“ Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile Pazin, obje pod vodstvom profesorice glazbene umjetnosti Marice Ursić, udruženim su glasovima otpjevale Pjesmu o Istri, prema tekstu Vladimira

Nazora, a u obradi voditeljice, te gospel napjev „Kumbaya“. Dojen književnosti na ovim našim prostorima, Daniel Načinović, koji je u zgradи Pazinskoga kolegija pohađao klasičnu gimnaziju dok je ondje bilo biskupijsko sjemenište publici je podario osjet svoga glazbenoga umijeća otpjevavši Schubertovu „Ave Maria“ te „Los pastores“ Felixu Lune i Ariela Ramireza. Pjesmom „Hallelujah“ Leonarda Cohena svoje su glazbeno umijeće iskazale Valentina Borčić i Ivana Prodan. Mješoviti pjevački zbor „Roženice“ i mlad, izuzetno perspektivan tenor Luka Krulčić publici su podarili izvrsnu izvedbu pjesme „Amazing Grace“. Mlade glazbenice Cristina Lubiana i Ivana Prodan predstavile su se pjesmom „All I ask“. U tom glazbenom bloku posljednja je nastupila Nina Fakin veoma dojmljivom izvedbom pjesme „Nokturno“ nedavno preminuloga hrvatskog glazbenika Olivera Dragojevića.

Biskup mons. dr. Dražen Kutleša: pok. mons. Antun Hek imao je viziju i dobro je iščitao onu viziju koju su imali popovi glagoljaši na ovim prostorima, a koju je kasnije prihvatio i razvio biskup Juraj Dobrila.

Porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša u svome je obraćanju podsjetio da Isus u Evandelju kaže 'da je on svjetlo svijeta', upravo je glavna simbolika svjetla da nam omogućuje vidjeti. Tako i u povijesti svakoga naroda i u povijesti Crkve postoje različite osobe koje donos svjetlost. Pok. mons. Antun Hek imao je viziju i dobro je iščitao onu viziju koju su imali popovi glagoljaši na ovim prostorima, a koju je kasnije prihvatio i razvio biskup Juraj Dobrila. Svjetlo nas upućuje kuda trebamo ići. Velike ličnosti pokazuju nama naš put i u kojem smjeru trebamo krenuti. Zato i mi danas imamo obvezu zahvaliti svim tim ljudima koji su prije nas živjeli i njih se sjećati jer su oni nekom idejom doprinijeli da mi danas možemo obilježavati ovu lijepu obljetnicu i diviti se njihovim djelima.

No, svjetlo je i upozorenje, poziv da se zapitamo što smo mi učinili na tragu tih velikana i jesmo li dostojni tih svojih predaka. Ova institucija danas slavi svojih 25 godina zahvaljujući ideji, viziji i zalaganju mnogih, od popova glagoljaša pa do pokojnoga mons. Antuna Heka. Svima njima dugujemo zahvalnost za sve što su u tom smislu učinili. Mi na tom tragu moramo činiti Caritas, činiti drugome što želimo da drugi nama čini, darivati sebe i služiti drugim ljudima. Biskup je zahvalio ravnatelju i Kolegiju na organizaciji te svečanosti. Podsjetio je da je to prigoda za darivanje, istaknuvši važnost ne samo materijalnoga aspekta darivanja nego i onoga ljudskog kojim potrebitima govorimo da ih vidimo, da smo tu uz njih i da im kao vjernici želimo pomagati.

Ivan Marinić – samohrani otac šestero malodobne djece

Biskup je potom Ivanu Mariniću, samohrannom ocu šestero malodobne djece kojima je majka iznenada preminula, uručio ček na iznos od pedeset pet ti-

suća kuna, od kojih je dio sakupljen od ulaznica za koncert, a ostalo je nadodao biskupijski Caritas. Ivan Marinić ček je primio došavši na pozornicu zajedno sa svih šestero mališana, a voditeljica programa, Melita Gržić Pincin napomenula je kako mu je toga dana ujedno i rođendan, što je publika popratila još jednim čestitarskim pljeskom. Obitelji Marinić, koja sada živi u podstanarstvu u Žminju, biskupijski će Caritas, uz pomoći drugih subjekata, pomoći izgraditi vlastiti dom na zemljištu u selu Bričanci, nedaleko

Svetvinčenta, koje im je prethodno donirano i gdje već održavaju manje stočarsko obiteljsko gospodarstvo. Nakon uručenja čeka sportskom se dvoranom Pazinskega kolegija razlio poznat glas. Mnogima su, od okupljenih dječjaka i bivših učenika Kolegija, zasuzile oči. Reproducirana je kratak ulomak obraćanja mons. Antuna Heka na otvorenju Pazinskega kolegija: „Danas smo mi ovdje svjedoci pokušaja da ovo zdanje bude simbol novog prepoznavanja povijesnog trenutka i potreba.

Ulomak obraćanja mons. Heka na otvorenju Pazinskoag kolegija

Odlučili smo se prihvati zahtjevnog, ali čini nam se, potrebnog zadatka da u ovoj zgradi, koja je bila Dobrilin san, Mahnićevostvarenje, i Milanovićev oplodenje osnujemo zavod, kolegij koji će sa svojom klasičnom gimnazijom privati one koji od svoga života očekuju mnogo i koji su u to spremni i mnogo uložiti, koji neće na svoju prisutnost ukaživati miniranjem, rušenjem, tjeranjem i negiranjem drugoga, nego jasnom sviješću i ponosom nad onim što jesmo te poštenjem i pravednošću prema onome što je susjedovo. Naš je narod na ovom tlu opstao ne snagom svojih mišića, nego upornom izdržljivošću urezujući tragove svoje kulture u ovo tlo i u dušu ljudsku. Naše vrijeme posebno traži kulturu, širinu toleranciju i spremnost u raznolikosti naći bogatstvo koje nikoga ne potire nego svakoga obogaćuje. Za te ciljeve ova klasična gimnazija, kojoj je osnivač Porečka i Pulsku biskupiju, bila bi gimnazija koja će svojim humanističkim usmjerenjem dati temelje opće kulture, gimnazija koja će uz nadarenost naglasak staviti na radinost i odgovornost, koja će računati na potrebe vremena i prostora koje ćemo pokušati ostvariti kroz školske i izvanškolske aktivnosti, opremljenost

nih ciljeva ovu će zgradu trebati potpuno adaptirati za današnje zahtjeve i potrebe, uređenjem specijaliziranih učionica i kabineta, adaptacijom prostora za domski smještaj te dogradnjom sportske dvorane. Smatram da i država opterećena pukim preživljavanjem u ratnom vihoru, mora misliti na budućnost i uložiti truda u formiranje kadrova. Ako je ovaj svečani skup i visoka prisutnost predsjednika naše države, nadležnog ministra gđe Vesne Girardi Jurkić, općinskih vlasti i stranačkih prvaka Pazina znak da postoji šira suglasnost o potrebi onoga što činimo, imamo veliku nadu da naš trud neće biti uzaludan. Kao vjernik molim Gospodina da zajedno s nama gradi ovo što danas započinjemo, ‘da se ne bi uzalud trudili graditelji.’“ Riječi su to pokojnoga mons. Antuna Heka prigodom posjeta prvoga predsjednika Republike Hrvatske dr. sc. Franje Tuđmana zgradi Pazinskoga kolegija prije početka obnove, kada je zajedno s tadašnjim biskupom, blagopokojnim mons. Antunom Bogetićem, potpisao Povelju o osnivanju Pazinskoga kolegija klasične gimnazije.

„Sonet o Kolegiju“

Program obilježavanja obljetnice Kolegija završen je praizvedbom pjesme „Sonet o Kolegiju“ za koju je tekst napisala učenica Ivana Kutlača, a glazbu Paula Jurman, u izvedbi vokalne skupine Collegium Cantorum u kojoj su glazbeno umijeće ujedinili učenici i dječaci Kolegija, a svoj doprinos na gitari dao je i sam ravnatelj Alejandro Castillo Jiménez. Nakon završetka programa uručene su potvrde ovogodišnjim primateljima stipendija iz Biskupijske zaklade „Blaženi

Miroslav Bulešić“. Ove su godine dodijeljene 382 stipendije: 3 doktoranda koji dobivaju po 10 000 kuna, 55 studenata koji dobivaju po 5000 kuna, 142 srednjoškolca koji dobivaju po 3000 kuna i 182 učenika osnovne škole koji dobivaju po 2000 kuna. Sveukupni je iznos koji je ove godine doniran ovim stipendijama milijun devedeset tri tisuće kuna.

VLČ. ŽELJKO ZEC, RAVNATELJ CARITASA

Ravnatelj dijecezanskoga Caritasa preč. Željko Zec u izjavi je za medije izrazio radost što je ove godine Caritas organizirao ovaj koncert zajedno s Kolegijem koji u svojoj sportskoj dvorani ugošćuje koncert već petu godinu. Ovogodišnja je proslava posebno značajna jer se događa u godina kada nacionalni, pa stoga i dijecezanski Caritas, obilježava 25 godina postojanja. Izrazio je zahvalnost svim župnim karitativnim djelatnicima i svećenicima koji podržavaju njihov rad. Posebnu je pohvalu izrazio župama, kao i župnicima osobno, koji se iz godine u godinu sve konzistentnije uključuju u sakupljanje sredstava za Biskupijsku zakladu „Blaženi Miroslav Bulešić“. Tako su ove godine, stjecajem okolnosti, humanitarni adventski koncert Caritasa, dodjela stipendija Biskupijske zaklade i proslava obljetnice Pazinskoga kolegija objedinjeni oživotvorivši, na svojevrstan način, geslo mons. Antuna Heka: „Jedan drugome da budemo izazov, jedan drugome da budemo bolji.“

Kolegij

Pazinski kolegij-klasična gimnazija katolička je škola s pravom javnosti. Osnovana je 1993. godine zauzimanjem mons. Antuna Heka, ujedno i prvoga ravnatelja te ustanove. Njegovim je zalaganjem izgrađena i sportska dvorana, a za potrebe smještaja učenika Porečka i Pulskog biskupija 2004. izgradila je novi učenički dom Kolegija. Zgrada Pazinskoga kolegija podignuta je 1914. prema projektu Anselma Wernera u neorenesansnom

stilu, kao konvikt, tj. đački dom, što ga je Đačko pripomoćno društvo naumilo osnovati kao potporu Državnoj gimnaziji na hrvatskom jeziku. Od 1945. godine u njoj je djelovalo Biskupsko sjemenište s klasičnom gimnazijom, središte odgoja katoličkih svećenika i intelektualaca. Duogodišnji je ravnatelj sjemeništa bio dr.

Božo Milanović, a podravnatelj kratko vrijeme, do nasilne smrti u Lanišću, danas blaženi Miroslav Bulešić. Sjemenište je tijekom više desetljeća pohađalo oko 1300 kandidata, među kojima mnogi današnji biskupi, nadbiskupi, kardinal Josip Bozanić, mnogi svećenici, profesori, liječnici i drugi istaknuti intelektualci... U Sjemeništu je od 1955. do 1965. djelovala i Visoka teološka škola iz Rijeke. (Gordana Krizman)

OBJAVA PROPUSTA

Znamo da postoje dvije vrste straha. *Strah ljudski i strah Božji*. Prvi je razarajući, a drugi je izgrađujući. Tako postoje i dvije vrste žalosti. Žalost na smrt i žalost na život. Prva nas vodi u samosažaljenje i beznađe, a druga u kajanje i pouzdanje. Jednoga su pustinjaka, kojeg je spasio strah Božji (to je bio izraz među pustinjacima za monahe koji su živjeli bez ikakvoga ljudskog straha i obzira) upitali ima li nešto čega se straši. On je odgovorio da se straši trenutka kada duša bude napuštala tijelo, zatim pojavljivanja pred licem Božnjim i izricanja presude nad njegovim životom. Nama, modernim ljudima, koji gotovo pa više ne pozajmimo strah Božji, a svi smo gotovo do kraja spaljeni ljudskim strahom i obzirom, ovo izgleda neobično. Otuđeni smo i udaljeni od stvarnoga Boga. Živimo pred slatkom slikom dalekoga Boga koji nas niti veseli niti straši. Jedan naš poznati teolog, koji je već prošao trenutak napuštanja tijela i pojavljivanja pred posebnim sudom Božnjim, nosio je na sebi majicu s ispisanim navodom *Mt 25, 31-46*. On je držao da je u tim redcima ispisano sve bitno za naš osobni život i život cijelog svijeta. A tu je ispisana Isusova prisposoba o *Posljednjem sudu* i dijeljenju ovaca od jaraca. Jaci su oni koji su *propustili* činiti dobra djela Kristovim najmanjima. Ako se ne bojimoći ići na sud Božji, što nije dobro, može nam pomoći čitanje te prisposobe. Glavna osuda nije došla zbog grijeha i zlodjela. Krist je prolio svoju krv za otpuštenje grijeha. Osuda je došla zbog *propusta*. A nitko od nas ne zna koliko je propusta učinio. Jaci su bili iznenadeni kad su vidjeli da nisu učinili ništa od onoga što su trebali učiniti. Bili su pasivni. Zatvoreni u svoj mali svijet. Nisu vidjeli patnju drugih. Bili su/smo bešćutni. *Ogladnjeh, ne dadoste mi jesti. Bijah u tamnici, ne pohodiste me. Stranac bijah i ne primiste me.* Jedan je drugi pustinjak govorio da se kuća ne gradi odozgo nego odozdo. A dolje su *braća*. Braća i sestre koja pate. Krist u braći i sestrama. Bog u bližnjima. Drugi prije mene. Ajme, strašim se suda i objave presude kada se pokaže koliko sam čina ljubavi *propustio*. A Bog je ljubav. Sav je Njegov zakon sadržan u ljubavi. A samo sam bio dužan ljubiti Boga i bližnje. Boga u bližnjima. Raspetima. Prezrenima. Najmanjima. Apostolima. Kršćanima. Pomazanicima. Poslanicima. Koliko sam propustio, nikako ne mogu znati. To će mi kazati Onaj koji je ljubio dokraja! Sada mogu *primiti* Njega i pustiti se osvojiti od Njegove ljubavi dokraja.

SV. NIKOLA U BADERNI

Unedjelju, 9.12. 2018. župu Rođenja BDM u Baderni već tradicionalno posjetio je Sv. Nikola i tom prilikom darovao male župljane. Simbolične darove za tu priliku izradile su vrijedne ruke Dorijane Legović. Velečasni Ivan Kramar na kraju mise najavio je Sv. Nikolu i rekao kako Krampusa sa šibama neće biti jer su sva djeca bila dobra. Darove je Sv. Nikola podijelio malim župljanima nakon mise te je uslijedila i zajednička fotografija. Ovogodišnje božićne jaslice u našoj župnoj crkvi postavio je autor Davor Dado Kuharić. (Davor Dado Kuharić)

Proslava sv. Nikole

PAZIN Župa sv. Nikole biskupa u Pazinu ove je godine blagdan svoga nebeskog zaštitnika proslavila svečanim večernjim misnim slavlјem koje je predvodio biskup u miru mons. Ivan Milovan. Koncelebriralo je više svećenika iz okolnih župa, franjevci iz pazinskog Franjevačkog samostana Pohođenja Marijina te župnik domaćin, pazinski dekan preč. Mladen Matika. Misu je glazbeno animirao pazinski Mješoviti pjevački zbor Roženice, uz sudjelovanje mladoga tenora Luke Krulčića. Mons. Milovan na početku je prigodne homilije spomenuo kako je blagdan sv. Nikole vremenski smješten na početku vremena došašća, vremena iščekivanja svetkovine Božića. Istaknuo je kako je sv. Nikola jedinstven svetac, koji nam pokazuje kako treba živjeti to iščekivanje, misleći pritom na iščekivanje Božića, ali i posljednjih vremena. Sv. Nikole, svetca beskrajne dobrote, vjernici se spominju u mnogim legendama koje se odnose na njegovo djelovanje: anonimnog davanja novca za miraz triju djevojaka, spašavanja trojice dječaka, broda u oluji, nepravedno osuđenoga plemića i mnoge druge. Sv. Nikola živio je temeljni zakon ljubavi, u djelu je provodio 7 tjelesnih i duhovnih Djela milosrđa. Upravo smo stoga, po njegovu primjeru, i mi pozvani, uvijek, ali posebno u došašću, činiti djela milosrđa i imati više vremena za svoje bližnje. On nam je primjer i u pravovremenosti pomaganja, ključno je prepoznati potrebu i pomoći kada je to najpotrebnije, on je djevojkama novac za miraz dao kada je to bilo potrebno, kada su bile u opasnosti da završe loše, i brodu je njegova pomoć stigla u trenutku opasnosti, u oluji. Osvrnuvši se na dnevno čitanje Evandelja, biskup je istaknuo da, kao što je Isus poslao učenike, i svi smo mi pozvani navještati, jer to je temeljno poslanje Crkve: svjetu prenijeti Radosnu vijest. Posebno je pozvao na molitvu za nova duhovna zvanja. Neka nam svima sv. Nikola izmoli živu vjeru i djelotvornu ljubav prema bližnjemu, zaključio je propovjednik. Ovogodišnji blagdan sv. Nikole proslavljen je pod obnovljenim freskama na svodu prezbiterija, koje su nakon višegodišnje obnove zasjale u punom sjaju. (G. K., Tiskovni ured PPB)

Blagoslovljen kamen temeljac za Hospicij „Blaženi Miroslav Bulešić“

U ponedjeljak, 26. studenoga 2018. održana je svečanost blagoslova i polaganja kamena temelja za Hospicij „Blaženi Miroslav Bulešić“ u Puli.

PULA Polažući kamen temeljac, ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Gabrijela Žalac istaknula je važnost ove ustanove za Istru te napomenula kako smatra da upravo na ovakvim projektima treba imati partnerski odnos s Crkvom jer je to, osobito kada se hospicij otvori, jako važno. Porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša rekao je kako se tim terminalnim bolesnicima osim materijalne i medicinske želi ponuditi i duhovna skrb. Spomenuo je primjer Poljske gdje je iz fondova Europske unije napravljeno već preko 300 hospicija te izrazio namjeru da se, ne samo u Istri nego i u cijeloj Hrvatskoj, omogući ljudima, kako je rekao, jedan blaženi način odlaženja s ovoga svijeta. Mons. Dražen Kutleša već je 2014. godine započeo aktivno raditi na ideji osnivanja i izgradnje hospicija u Istri. Prva je ideja bila nadograditi hospicij na današnji Svećenički dom Betanija u Puli, na Vidikovcu. Nakon gotovoga projekta rečeno je da se na tom mjestu ne može graditi hospicij kao zdravstvenu ustanovu. Hospicij će se graditi blizu kompleksa nove pulske bolnice, a namijenjen je pacijentima u najtežim trenutcima njihova života te njihovim obiteljima.

O Hospiciju

Više o samom hospiciju rekla je klinička koordinatorica za palijativnu skrb u Istarskoj županiji, doktorica Julijana Franinović Marković. Palijativna skrb u Istarskoj županiji razvija se od 2005. godine. Najprije volonterski, a potom kao kućna palijativna skrb koju pružaju mobilni timovi. Hospicij u Puli bit će nadogradnja i osnaživanje postojećega palijativnog sustava u Istri i to preko triju funkcija. U novoizgrađenoj strukturi pružat će stacionarnu zdravstvenu skrb, s 14 kreveta, uglavnom u jednokrevetnim sobama u kojima će moći, uz bolesnika, boraviti članovi obitelji. Predviđa se da bi takvu skrb moglo koristiti oko 220 bolesnika godišnje. Tu će biti i dnevni centar kao mjesto volonterskoga djelovanja u pomoći bolesnicima, ali i onih koji mogu pomoći u drugim aspektima funkcioniranja hospicija. Treći segment

hospicija bit će obrazovni centar u suradnji s medicinskom školom i pulskim Sveučilištem Jurja Dobrile kako bi se osiguralo educiranje novih pružatelja usluge palijativne skrbi. Porečka i Pulaska biskupija, Istarska županija i Grad Pula sklopili su 27. svibnja 2015. godine Pismo namjere o ostvarivanju suradnje na realizaciji projekta osnivanja ustanove za palijativnu skrb. Ugovor o gradnji pulskoga hospicija potpisani je u srpnju 2018. godine, a riječ je o projektu vrijednom oko petnaest milijuna kuna, od čega je iz državnoga proračuna tijekom triju proračunskih godina osigurano deset milijuna. Sredstva za ostatak projekta izgradnje osigurat će biskupija, a u troškovima opremanja sudjelovat će Istarska županija i Grad Pula, pojasnio je biskup Kutleša u izjavi za medije. Lokacija za gradnju hospicija određena je Ugovorom o osnivanju i prijenosu prava građenja između Opće bolnice Pula i Caritasa Po-rečke i Puliske biskupije za građevinsko zemljište površine 6576 m² na rok od 30 godina. Projekt zgrade ustanove za palijativnu skrb – Hospicij „Bl. Miroslav Bulešić“ Pula realizirala je tvrtka Arhetip 21 d. o. o. Građevinska je dozvola izdana 12. travnja 2018. godine. Na troškovnik za izgradnju Hospicija pristiglo je pet ponuda. Najpovoljniji je ponuđač bio De Conte d. o. o. iz Labina. Ugovor je s njima sklopljen 12. studenoga 2018. godine za iznos od 11.237.038,68 kn,

a koji se onda uvećava za iznos PDV-a, tj. 14.046.298,35 kn. Ukupna korisna površina građevine iznosi 1259,41 m², od čega korisna površina unutarnjih prostora iznosi 1075,47 m². Pergamenu koja je umetnuta u kamen temeljac potpisali su ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Gabrijela Žalac, porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša, istarski župan Valter Flego i gradonačelnik Grada Pule Boris Miletić. Predviđeni je rok završetka projekta 1. svibnja 2020. godine.

Beskorisni sluge

Prema riječima Isusa Krista, trebamo biti uvjereni da, nakon što izvršimo sve što nam je naređeno, moramo sebe smatrati beskorisnim slugama.
(Vinko Paulski)

Moliti ustrajno

Nitko od nas nije pošteđen naptosti da prestane moliti kada u molitvi ne nalazi zadovoljstvo i kada ništa ne osjeća. Međutim, takva razdoblja uvjek su prolazna i baš se u njima iskazuje naša vjernost Bogu jer vjera se ne temelji samo na osjećajima nego i na volji i razumu.

(Rukavina-Filipović)

Proslava sv. Andrije u Gradini i Vrsaru

U petak, 30. studenoga, u Gradini, župi Porečkoga dekanata, proslavljen je blagdan nebeskoga zaštitnika župe, sv. Andrije. Misno slavlje predslavio je preč. Mile Miljko, svećenik Zagrebačke nadbiskupije, a koncelebrirali su vlč. Josip Kalčić, vlč. Josip Zović te župnik domaćin vlč. mr. Lino Zohil.

„Put do Istine nalazi se putem svjetla koje je Krist donio!“

Dok danas, sabrani o blagdanu sv. Andrije, razmišljamo o Božjoj riječi koja odjekuje do nakraj svijeta i odjekivat će do kraja vremena, svjedoci smo važne istine da Bog šalje svoju Riječ u ovaj svijet. I mi danas ovdje promatramo i slušamo snagu te Riječi. Kad se u jednom narodu pojavi jedan izuzetan i vrijedan prenosiatelj Istine na bilo kojem području, ostane

je Mesija. Tada pun radosti, vjere i nade odlazi svom bratu i govori mu: „Našli smo Mesiju.“ Čuli smo danas u Evandelju kako se taj osoban poziv iz usta Spasitelja ostvario na njima. Dok su krpali mreže

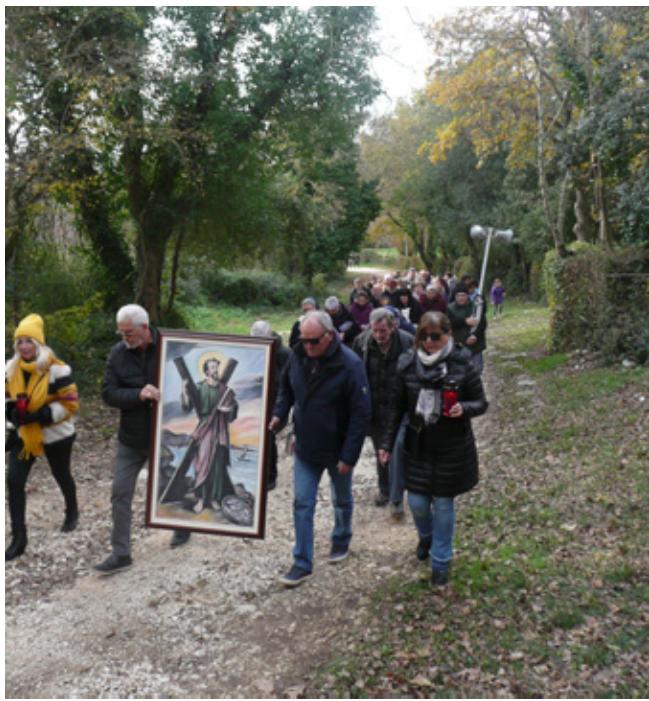
je prvi prepoznao Krista, važno je to i za nas danas, kada je svijet preplavljen ogromnom količinom svakojakih lažnih sadržaja zbog kojih u svijetu raste nesigurnost. Isusova Istina nudi sigurnu sreću. Mnogi se danas trude u izgradnji svijeta, no Isus je o građevinama ovoga svijeta rekao, preko slike jeruzalemskoga hrama: „Neće na njemu ostati ni kamen na kamenu.“ Ljudi često nasjedaju i vjeruju lažnim prorocima, no moramo znati da se put do Istine nalazi putem svjetla koje je Krist donio. Prije muke Isusa su slijedili i slušali mnogi, puni poštovanja prema izraelskom štovanju Boga. Ivan i Andrija tumačili su im Istину, tako je Andrija postao apostol tadašnjih grčkih krajeva i zato ga štuje cijeli Istok. Neka i u nama danas živi ta snaga Božje Riječi koja je zaživjela u prvopozvanom Andriji i u ostalim apostolima, kao i u svima kojima su oni naviještali Božju Riječ. Tada će i ova naša domovina biti prostor u kojem će se živjeti u čvrstoj nadi, iz koje više neće biti iseljavanja. Moramo biti svjesni da nam je Bog darovao ovu zemlju, korijene ljubavi koje su naši pradjedovi ovdje ugradili. Darovao nam je vjeru koja ne prolazi, pa neka sv. Andrija bude svim ovim našim mediterranskim prostorima ne samo snaga nego i smjerokaz za sva vremena, poručio je preč. Miljko u svojoj homiliji. Nakon mise uslijedio je domjenak uz kolače i piće koje su donijeli župljanici i župljanke.

mu trajno velik spomen. I mi ih imamo u našoj povijesti. Tužno je kada u nekom narodu, kao u našoj sadašnjoj situaciji, ponestane vođa koje će pokazati put do blagostanja i uspjeha. Izraelci su stalno gajili nadu da će doći netko tko će im pokazati pravi put, pravu Istinu za koju se treba boriti. Sv. Andrija odraštao je u jednoj zdravoj obitelji i on je zajedno sa svojim roditeljima gajio nadu o dolasku Mesije, Spasitelja, onoga koji će ovome svijetu biti za sva vremena razlog i nada da se isplati živjeti ići dalje. I onda je čuo glas pored rijeke Jordan, čuo je Ivana Krstitelja koji je propovijedao dolazak Isusov. Vjerojatno je u trenutku kada je Isus rekao „evo Jaganjca Božjega, evo onoga koji oduzima grijehe svijeta“ u Andrijinu srcu zaigrala nuda i osjetio je – to

Proslava sv. Andrije i u Vrsaru

Istoga dana svetom misom u njemu posvećenoj crkvici blagdan sv. Andrije proslavljen je i u Vrsaru. Ondje se već niz godina tradicionalno toga dana u procesiji ide do te crkvice. Misno slavlje u crkvici sv. Andrije i ondje je predvodio

preč. Mile Miljko, uz koncelebraciju p. Drage Marića, karmelićanina, vlc. Ivana Butkovića iz Funtane te vlc. mr. Lina Zohila, župnika. Nakon mise svi su se okupljeni zadržali na domjenku na prostoru oko crkve. Za ovu je prigodu crkva uređena i potpuno obojana izvana i iznutra. Župnik domaćin u završnim je zahvalama posebno zahvalio TZ Vrsara, Općini Vrsar i Komunalnom poduzeću Montraker d.o.o. na pomoći u uređenju crkve i okoliša. (G. Krizman)

NAŠ BOGOSLOV PRIMIO SLUŽBU AKOLITA

LABIN Na blagdan Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca, bilo je vrlo svečano u sjemenišnoj kapeli riječkoga sjemeništa „Ivan Pavao II.“, a znakovito i za našu biskupiju jer je naš bogoslov, student V. god., Dragan Karlić primio po rukama riječkoga nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića službu akolita. Uz našega Dragana, službu akolita primio je i bogoslov Ivan Devčić, a uz njih dvojicu još su četvorica bogoslova primila službu lektora. Ponosni smo na našega bogoslova što se približava ređenju pa smo svi zajedno pozvani moliti se kako za njega, tako i za druge bogoslove, kao i za nova duhovna zvanja koja su potrebna našoj Crkvi.

Na sv. Mavra dodijeljena biskupijska priznanja

Večano večerje misno slavlje o svetkovini sv. Mavra, zaštitnika Porečke biskupije i grada Poreča, predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, u suslavlju s kanonicima Porečkog stolnog kaptola sv. Maura i drugim svećenicima. Tom su prigodom tradicionalno dodijeljena priznanja zaslužnim vjernicima laicima koje su predložili svećenici u pojedinim dekanatima. Na kraju misnoga slavlja kancelar Biskupije preč. Sergije Jelenić pročitao je imena i obrazloženja dodjele biskupijskih priznanja pojedinim zaslužnim vjernicima laicima, a ordinarij im je uručio priznanja uz prigodno čestitanje.

Dobitnici biskupijskih priznanja:

Gospođa **Katarina Žmak** rodom iz župe Lanišće za više od 40 godina pomaganja svećenicima u Vrhu i Buzetu.

Gospođa **Marija Bon** iz župe Zamask za dugogodišnje uređivanje crkve i predvođenje pjevanja u crkvi.

Gospođa **Irena Aranjoš** iz župe Poreč za dugogodišnju suradnju i doprinos u duhovnom, pastoralnom i liturgijskom životu župe.

Gospođa **Ljiljanka Česnik** iz Župe Gospe Fatimske u Labinu za 30 godina sviranja i vođenja zabora u župi.

Gospođa **Neva Gržinić** iz župe Pićan za 40 godina suradnje i svestrane aktivnosti u župi.

Gospodin **dr. Andrej Angelini** iz Župe svetoga Pavla u Puli za svestranu pomoć u crkvi, osobito sviranjem i spremnošću pružanja liječničke pomoći svakome.

BOŽIĆNA EVANGELIZACIJA

I RIJEČ TIJELOM POSTALA I NASTANILA SE MEĐU NAMA

Poštovani čitatelju/lji!

Evo u rukama imamo prosinački/božićni broj Ladonje. U jakom smo vremenu Crkvene godine. Bogata su događanja u našim župnim zajednicama, a dosežu i same obitelji, u blagoslovu. Možemo, dakle, reći da je to povlašteno vrijeme za evangelizaciju, obogaćeno jednom radosnom otvorenosću srca. Zato možemo govoriti i o pogodnom terenu za novu evangelizaciju. To se događa i u našim župnim zajednicama, a tako i u mnogim obiteljima. Osim nedjeljnih slavlja, tu su i svakidašnje Zornice u sve više župa. Lijepo se to razvilo i diljem Istre, hvala Bogu. Sve to čini i pogodan ambijent za djelotvorno naviještanje Evandjela, božićnoga Evandjela – Isus među nama.

Idemo od župne zajednice, naših župa. Ljudi vjere, a s njima i oni koji vjeru simpatiziraju, doći će u većem broju na božićna slavlja. Župu i one koji dolaze, treba gledati u perspektivi zajedništva. Župe su mogućnost za produbljivanje našega zajedništva, naše crkvenosti. To se postiže našom većom blizinom s Isusom među nama, koji nas čini svojom duhovnom obitelji i daje nam moguć-

nost da se u kojoj manjoj skupini/čitači, pjevači, molitvena skupina, karitas.../, angažiramo za rast župnoga zajedništva. Moleći Andeoski pozdrav izgovaramo: „I Riječ tijelom postala i nastanila se među nama!“ Jedno je, znamo, biti sam, a drugo je biti s dragom osobom. Tako se Isus nama učinio dragom osobom i s Neba došao da bude *Emmanuel, Bog s nama!* Župna zajednica, sa svojim skupinama, onaj je ambijent za Isusovo nastanjenje među nama. Mogli bismo čak reći udomljenje među nama. *Isus se*, zapravo, *udomio* među nama. Zato smo radosni i sretni kad dopustimo da se udomi i u našim srcima. Naviješta evanđelist Luka: „*Danas vam se rodio Spasitelj, Krist Gospodin!*“ Isus Spasitelj po milosti ispovijedi, odstranjuje, oprašta naše grijehe te se Euharistijom rada u „štalici“ našega srca. Daje priliku da sve bude novo, da budemo u novom odnosu prema Bogu i prema bližnjemu, osobito članovima svoje obitelji i svoga društva. Imamo priliku s novim žarom zaživjeti svoju vjeru i zajedništvo. Osobito je to kad živimo riječi Evandjela i koje iskušto življene riječi podijelimo s drugima.

To je, evo, praktična božićna Evangelizacija, koja polazi iz župne zajednice.

Obitelj je nastavak toga puta jer kad to prenosimo u svoje domove, obitelj praktično postaje Crkva, dom. Pohod svećenika obiteljima tih dana i njegovo ohrabrenje sa zajedničkom molitvom, ražari i srca obiteljima za radost Evandjela. I tu je Isus među nama, On je doma s nama i mi s njim. Zato nas uči sveti papa Ivan Pavao II. da je **obitelj Put Crkve**, prilika nove evangelizacije. I što drugo reći za ove blagdane kad je Gospodin počastio nas krhke ljude i naše obitelji, svojom spasiteljskom prisutnosti? **Tolikim poznatim obiteljima, iz našega područja obiteljskog pastoralra, i svima koji nas pratite: RADOSTAN BOŽIĆ I SVAKI BOŽJI BLAGOSLOV VAŠIM OBITELJIMA U NOVOJ GODINI 2019.**

KONTAKT ZA NAŠ OBTELJSKI URED I BRAČNO OBTELJSKO SA-VJETOVALIŠTE:

091/263 50 62 ili 098/753 437

e-mail:obitelj@ppb.hr

Djelatnici obiteljskoga pastoralra

SVEĆANO PROSLAVLJEN SV. ANDRIJA – ZAŠTITNIK ŽUPE RABAC

Iove je godine, kao i protekljih, svećano bilo 30. studenoga u Župi sv. Andrije u Rapcu. Pored župljana, vjernici su na proslavu zaštitnika ove župe došli i iz okolnih župa te na taj način pokazali kako je lijepo zajedno slaviti Gospodina. Koncelebriranu sv. misu predvodio je labinski dekan, a uz njega su oko oltara bili i svi svećenici Labinskoga dekanata čime je naše zajedništvo bilo veće. Nakon svećane mise i blagoslova ribara, uslijedio je prigodan program u župnoj kapeli. Rabačka su djeca izvela igrokaz „Isusovo krštenje“, a za pljesak koji su dobila, uz njih same, zaslужne su i Violeta Škopac te Astrid Kos koje su s velikom ljubavlju djecu pripremale. (LB)

Poreč proslavio svetog Mavra

U Poreču je u srijedu, 21. studenoga 2018. svečanim misnim slavlјem i procesijom gradskim ulicama s relikvijama sv. Mavra, prvoga porečkog biskupa, proslavljeni svetkovina toga nebeskog zaštitnika Grada Poreča i Porečke biskupije.

Misno slavlje predvodio je mons. dr. Ivica Petanjak, biskup krčki, uz koncelebraciju riječkoga nadbiskupa i metropolita Ivana Devčića, gospičko-senjskoga biskupa Zdenka Križića, umirovljeno-ga porečkoga i pulskog biskupa Ivana Milovana, porečkoga i pulskog biskupa Dražena Kutleše te 40-ak svećenika. Misi je nazočio istarski župan Valter Flego, porečki gradonačelnik Loris Peršurić, predstavnici policije, vatrogasaca, brojnih drugih gradskih ustanova i institucija te brojni žitelji Poreča i okolice. Uvodnim se pozdravima okupljenima obratio biskup domaćin mons. Kutleša. Biskup Petanjak u prigodnoj je homiliji, spomenuvši posjet jednoj hrvatskoj misiji u Africi, istaknuo razliku mentaliteta žitelja Afrike i Europe: dok smo mi opterećeni bremenitim povijesnim naslijedjem i potrebom da ostavimo neki vječan trag u prostoru i vremenu, oni jednostavno radosno – žive. Mi puno toga nasljeđujemo rađajući se, no moramo naučiti poput njih tu gdje jesmo živjeti zadovoljno i sretno, da 'biti i živjeti' bude ispred 'posjedovati i imati'. U tom duhu treba promatrati i sv. Mavra. On današnjem čovjeku, koji živi u stalnom traženju osobne udobnosti, u posve utilitarističkom i egoističnom pogledu na svijet, poručuje da je nužno ponovno otkriti vrijednost i nenadomjestivost čovjeka kao bića koje je stvoreno na sliku Božju i otkupljeno

krvlju Kristovom. Čovjek danas koristi druge i druge optužuje kada izgubi neke privilegije. Upravo nam je stoga potreban sv. Mavro, on nam, kao i drugi svetci, govori da treba naučiti cijeniti čovjeka, da treba raditi i zaraditi, ali da novac ne ovlada čovjekom, da treba zajedno s Bogom ovaj svijet nastaviti graditi i usavršavati, ali tako da se u tome svijetu može graditi kraljevstvo Božje. Danas čovjek živi samo s imperativom – spasiti tijelo, ugoditi tijelu, time je motivirano sve što ljudi danas čine, i odlassci naših ljudi izvan granica zemlje, i migracije drugih naroda koji dolaze. Trebam se upitati jesmo li se mi uputili širokim i prostranim putem koji vodi u propast, kako je to rekao sam Isus Krist. Da naše štovanje svetaca ne bude samo tradicija nego življeno kršćanstvo, moramo htjeti i željeti izgraditi sebe kao ljude, kao kr-

šane, kao ljude do kojih je Bogu toliko stalo da se On sam utjelovio i postao čovjekom, kao kršćane koji su rođeni i preporođeni u krvi Krisotovoj i u čije je spasenje sam Sin Božji sve svoje uložio i zapečatio svojom krvlju. Isus nas preko sv. Mavra i svih svetih mučenika poziva da uđemo na uska vrata i na tjesan put koji vodi u život vječni.

Ostatи vjeran svome zvanju, svome pozivу, svojim uvjerenjima i svojim opredjeljenjima

Govoreći o poruci sv. Mavra, biskup Petanjak istaknuo je kako je riječ o mučeniku iz prvih kršćanskih vremena, no ako ga i danas slavimo, više od 1700 godina nakon njegove smrti, njegova je poruka vječna, a poruka je: ostati vjeran svome zvanju, svome pozivu, svojim uvjerenjima i svojim opredjeljenjima. Primijenimo li to danas na nas kao kršćane 21. stoljeća, ista je uloga, ništa se ne razlikuje naše vrijeme od onoga vremena. Bilo je to zanimljivo vrijeme, nakon progona dolazi sloboda kršćanima, no prije te slobode netko je morao krvavo platiti svoja uvjerenja i od tih uvjerenja žive ljudi do dana današnjega, zaključio je mons. Petanjak. Nakon mise uslijedila je procesija s relikvijama sv. Mavra ulicama grada, a sve je završeno povratkom u Baziliku, zaključnom molitvom i blagoslovom s relikvijama. Misu je veličanstvenim pjevanjem uzveličao Mješoviti zbor Muzičke akademije Sveučilišta Jurja Dobrile iz Pule, a ravnao je maestro Domeniko Briški. (Tiskovni ured PPB, G.K.)

PASTORALNI PLAN POREČKE I PULSKE BISKUPIJE (I DIO)

**(za razdoblje od studenoga 2018.
do studenoga 2019. godine)**

Pastoralni plan i program Porečke i Pulske biskupije, koji obuhvaća razdoblje od studenog 2018. do studenog 2019. godine, u središte svoga promišljanja i djelovanja stavlja Dan Gospodnji, nedjelju kao spomen Isusovog uskrsnuća. Katekizam Katoličke Crkve napominje „Svetkovanje nedjelje ostvaruje čudoredni propis koji je po naravi upisan u čovjekovo srce tj. Bogu iskazivati vanjsko, vidljivo, javno i redovito štovanje u spomen njegove dobrohotnosti prema ljudima“ (KKC 2176 u br. 90).

Drugi Vatikanski koncil u konstituciji „Sacrosanctum concilium“ svjedoči: „Crkva svetkuje vazmeno otajstvo svakog osmog dana koji se s pravom naziva Danom Gospodnjim ili nedjeljom. To biva prema apostolskoj predaji koja potječe od samoga dana uskrsnuća Kristova“. (SC 106).

Danas se osobito osjeća potreba obnavljanja svijesti o važnosti Dana Gospodnjeg. Pastoralno iskustvo i praksa u našim župnim zajednicama govori nam o nedovoljnem i površnom poznavanju i vrednovanju Dana Gospodnjeg, ali i nedovoljnoj svijesti o nedjeljnoj euharistiji koja je vrhunac cijelokupnog kršćanskog života kako naših zajednica tako i svakog pojedinog člana Crkve. O razvijanju svijesti o važnosti Dana Gospodnjeg posebnu ulogu imaju obitelji, jer kako svjedoči Sveti otac Papa Ivan Pavao II.: „Budućnost čovječanstva ovisi o obitelji“. Pastoralni plan želi ovom temom oživjeti i sve naše „župne obitelji“ kako bi upravo slavljenjem nedjelje i nedjeljne euharistije crpile životnu snagu za rast u vjeri, stoga ćemo o toj temi nastojati progovoriti svim dobrim skupinama.

Liturgijske grupe, obnovljene, trebale bi doprinijeti tome da liturgijska slavlja privlače i zrače novim sjajem kako bi svi u njima našli svoje mjesto, a posebno mladi i djeca. Ovaj pastoralni plan želi okupiti sve pastoralne djelatnike, svećenike, vjeroučitelje, animatore, vjernike laike da svatko u svom poslanju doprinesu dubljem življenu Dana Gospodnjeg i nedjeljne euharistije. Veoma je važno da se u tom cilju prepoznaju sve zajednice koje djeluju u našoj biskupiji kako bi Dan Gospodnji doista bio dan radosne nade, djelotvorne vjere i istinskog zajedništva svih članova mjesne Crkve.

Prijedlozi pastoralnih aktivnosti na biskupijskoj razini

Na planu naše mjesne Crkve i ove su godine predviđeni već uobičajeni susreti svećenika u Pazinu. Okvirna tema susreta bit će „Svećenik i dan Gospodnji“.

Predloženi datumi su:

- 19. studenoga 2018. plenum svećenika,
- 20. svibnja 2019. predavanje pod naslovom „Nedjelja u pastoralu i liturgiji Crkve“, održat će izv. prof. dr. sc. Ivica Žižić,
- 21. listopada 2019. predavanje pod naslovom „Euharistija počelo i plan poslanja“ održat će izv. prof. dr. sc. Ante Crnčević
- 18. studenog 2019. održati će se plenum svećenika naše biskupije

Duhovne obnove za svećenike održat će se:

- 26. studenog 2018. uoči Došašća i nove crkvene godine,
- 11. ožujka 2019., na početku Korizme, u Pazinu. Istoga dana slavit će se i sveta misa za sve žrtve totalitarnih režima u župnoj crkvi u Pićnu.

Duhovne vježbe za svećenike održati će se od 15. do 17. srpnja u Pazinu.

Susreti pjevačkih zborova na području biskupije održat će se u mjesecu studenom. To je prigoda da se pjevačima, zborovođama i orguljašima progovori o važnosti i značaju crkvenog pjevanja u liturgiji, osobito na nedjeljnoj euharistštiji.

18. studenog 2018. Caritas Porečke i Pulske biskupije organizira susret za svoje djelatnike u Pazinu.

24. studenog 2018., uoči blagdana Krista kralja, održat će se svečanost đakonskog ređenja u pulskoj katedrali.

Pazinski kolegij ove školske godine obilježava 25. godišnjicu postojanja.

Tim povodom, 1. prosinca 2018. u sportskoj dvorani Pazinskog kolegija održati će se već tradicionalni Caritasov adventski koncert, gdje će se progovoriti i o važnoj ulozi osnivača Pazinskog kolegija, uglednog svećenika i crkvenog djelatnika mons. Antuna Heka. Ujedno će se i ovom prigodom dodijeliti i potvrde o stipendijama učenicima i studentima koje dodjeljuje naša biskupija.

Katehetski ured organizira susrete za vjeroučitelje na kojima također dominiraju teme koje predlaže ovaj Pastoralni plan. Susreti će se održati 1. prosinca 2018.,

početkom Došašća i 9. ožujka 2019. na početku korizmenog vremena.

Ured za obitelj sukladno planu naše biskupije, u radu s obiteljima prigodno obilježavat će dane kao što su Dan života 3. veljače, Svjetski dan braka 10. veljače te tradicionalni, jesenski obiteljski susret u listopadu.

Moguće teme susreta:

1. Suvremena obitelj i nedjelja
2. Nedjeljno obiteljsko zajedništvo
3. Prisutnost kršćanske obitelji na nedjeljnoj euahristiji
4. Važnost obitelji u pripremi i slavlju sakramenata djece i mladih

U siječnju 2019. od 14. do 18. održat će se i pohodi župnika ordinarijatu prema već uhodanom rasporedu.

Susreti za župne animatore održat će se 9., 16., i 30. ožujka 2019. Ove godine iznimno je bitno progovoriti o važnosti liturgijskih skupina, o ulozi pjevača i pjevačkih grupa, čitača, ministranata... Bilo bi korisno što više novih animatora uključiti na ove susrete koji se već godinama održavaju tijekom korizme u Pazinu.

Liturgijsko vijeće naše biskupije ove pastoralne godine organizira hodočašće za pjevače 2. ožujka 2019. u Padovu.

U korizmenom vremenu, u subotu 23. ožujka 2019. predviđena je duhovna obnova za djelatnike Caritasa, vjeroučitelje, župne animatore, članove župnih vijeća i pjevače u dvorani Pazinskog kolegija.

Korizmeno hodočašće u katedrale održat će se 24. ožujka 2019. u Poreču, 31. ožujka 2019. u Puli. Ove prigode dobro je iskoristiti za što bolju duhovnu pripravu naših vjernika za vazmeno slavlje.

Vijeće za mlade i duhovna zvanja organizira duhovnu obnovu za mlade 10. ožujka 2019. u crkvi i samostanu sv. Franje u Puli s početkom u 16.00 sati.

Tema susreta bit će „Mladi i dan Gospodnj“i, a obnovu vodi vlč. Domagoj Matošević. Vijeće također organizira i tradicionalni Križni put mladih u Gračišće 6. travnja 2019. s početkom u 10.00 sati.

Molitveno bdjenje za duhovna zvanja održat će se u Svetvinčentu 10. svibnja 2019. u petak prije IV. vazmene nedjelje, nedjelje Dobroga pastira.

Duhovsko bdjenje, uoči blagdana Duhova, bit će u Rovinju i Puli 8. lipnja 2019. godine.

Hodočašće i susret ministranata iz cijele biskupije održat će se 17. lipnja 2019. Ove godine Vijeće planira hodočašće u Ludbreg i Varaždin.

Svećeničko ređenje u pulskoj katedrali bit će 8. lipnja 2019. Uz zahvalu Bogu na daru novih svećenika

dobro je uključiti što više djece i mladih kako bi mogli doživjeti ljepotu svećeničkog poziva i slavlja ređenja.

Dana 25. lipnja 2019. u Gospiću se organizira Metropoljski susret svećenika.

Veoma važan dan za našu Porečku i Pulsku biskupiju je 24. kolovoza 2019. – Spomendan mučeničke smrti bl. Miroslava Bulešića. To je važna prigoda da se cijela mjesna Crkva okupi na mjestima od posebnog značenja za njegov život i smrt u Svetvinčentu i Lanišću. Za naše vjernike, a posebno krizmanike može biti vrlo korisno organizirati hodočašće, tijekom cijele godine na mesta koja su vezana za Bulešićev život. Blaženi Miroslav nam uvijek može biti dobar primjer prave i odgovorne vjere.

U svrhu pripreme na novu školsku i vjeronaučnu godinu održat će se u Pazinu 29. kolovoza 2019. Katehetski dan za sve pastoralne djelatnike i sve koji sudjeluju u katehezi djece i mladih.

I ove godine naša biskupija organizira biskupijsko hodočašće na Trsat u subotu prije blagdana Male Gospe 7. rujna 2019.

11. rujna 2019. spomenut ćemo se dana mučeništva bl. Francesca Bonifacia prigodom 73. obljetnice njegove smrti.

Svjetski Misijski dan slavi se ove godine 20. listopada, a to je prigoda da se u svim našim zajednicama potiče i razvija misijski duh te stvara ozračje molitve za potrebe misija i misionara širom svijeta.

Posebno je važno staviti naglasak na svečanosti važne za cijelu našu biskupiju;

- Blagdan sv. Tome, zaštitnika Puliske biskupije, 3. srpnja 2019.

- Blagdan sv. Mavra, zaštitnika Porečke biskupije 21. studenog 2019.

To je prigoda da poticajem i pozivom svih vjernika doprinesemo zajedništvu naše Porečke i Puliske biskupije.

Jordan Sergio

Dana 17. studenog a 2018., nakon kratke i teške bolesti, Gospodinu se preselio Jordan Sergio iz Oriča, Župa Navještenja Marijina Pićan. Jordan Sergio, odan suprug, plemenit i nježan otac, djed, pradjed, pun razumijevanja i mudrosti, tast, dobar prijatelj, dobar čovjek, Bogu uvijek vjeran. Bio je rođen 4. ožujka 1933. u Oriču, od majke Josipe i oca Berta. Imao je brata i dvije sestre. Sakrament krštenja primio je 16. ožujka 1933., a kasnije i sv. potvrdu. Dana 23. prosinca 1963. vjenčao se sa svojom Ljubom iz sela Andretići, rođenom Belušić. U svom su braku dobili tri kćeri koje su svojega voljenog čaču u svojim brakovima obradovale s ukupno šest unuka i jednom praunukom. Kad nam duša oplovi svoj krug i Nebo dođe po nas, kako to lijepo pjeva Klapa Grobnik u pjesmi „Kad Nebo dođe po mene“. Rado se odazivao i sudjelovao u

radovima na našim crkvama i njihovu okolišu, pa je s ponosom isticao kako je postavljao stube ispred glavne župne crkve u Pićnu. Upravo u njegovoju kući služila se i sv. misa za starije i nemoćne prilikom misija u Sv. Katarini 1991., a sv. misu služio je blagopok. o. Zvezdan Linić. Blago i pomiren i okrijepljen Gospodinom, u pažnji i nježnosti svojih najmilijih, s posljednjim poljupcima i pogledom na obiteljske fotografije unučadi preselio se svomu Nebeskomu Ocu. Mnogi su došli otpratiti barba Đordana na groblje u Pićnu, a vlc. Antun Kurelović u propovijedi je, u sprovodnoj misi, rekao da je pok. Jordan znao svoj put ovom suznom dolinom, nije vrludao i tražio poput Makabejaca, nije se klanjao nepoznatim božanstvima i tražio sreću тамо gdje je nema. Njegov je put bio put Isusa Krista. Zato se nadamo i vjerujemo da je njegov put završio upravo u Kristovu naručju i da će mu dobri Bog Otac biti

milosrdan i nježan sudac jer milosrđe je beskrajno samo u Ocu.

Jolanda Ivšić

Dana 20. rujna o. g. pogrebnom sv. misom u župnoj crkvi Navještenja Marijina, a potom na groblju u Pićnu oprostili smo se u ovom smrtničkom zemaljskom životu od svoje župljanke Jolande Ivšić iz sela Ivšići u Sv. Katarini. Pok. Jolanda bila je rođena 28. veljače 1942. u Bolobanima u župi Pićan, kao jedna od pet kćeri i dva sina u svojih roditelja Marije i Ivana Močinić. Ubrzo potom primila je sakrament krštenja. U svojoj je župi primila i sve druge sakramente. Godine 1962. vjenčala se sa svojim zaručnikom, sada već. pok. Ratkom Ivšićem iz Ivšića u Sv. Katarini s kojim je proživjela svoj brak i dijelila dobro i zlo sve dok ih 2010. nije rastavila njegova smrt. Iz toga braka iza pok. Jolande i Ratka ostali su sin Damir i kći Gordana te njihovo četvoro djece. Pok. Jolandu resile su osobine biblijske žene vrsne. Krasile su je nježnost i finoća, pristojnost i poniznost. Iako je cijeli svoj ovozemaljski život provela u krugu svoje obitelji i doma, života na selu i teška rada na zemlji, vinogradima, njivama, sjenokošama i rada s blagom u stajama, sama skromna obrazovanja, jer takve su bile prilike u kojima je odrastala, pok. Jolanda mogla je ravnopravno, kao ljubazna i nemametljiva domaćica sjesti za stol i s najobrazovanijim ljudima upravo zato što je posebno cijenila obrazovanje i svačiju struku. Uvažavajućim stajalištem i s punim poštovanjem prema svakomu, ishodila je isto takav odnos drugih prema sebi, susjeda, prijatelja, poznanika, rodbine, mlađih, starijih, djece. Bila je prava gospoda u svakom smislu. Vjerujem da je to što je učinila za svakoga od najmanjih, Gospodin upisao u knjigu dobrih djela kao da je učinila Njemu samomu. To čemu me ona poučila, ali i što je iskazivala čitavoga svoga zemaljskoga života, ne nalazi se ni u jednoj knjizi po kojoj se polažu ispiti u školama. Zato, draga Jolanda, položili ste Vi sve ispite iz najteže škole – one o ljubavi u životu. Dobri Bog bio Vam vječna nagrada! (Davorka Smoković)

Ermelinda (Linda) Mogorović

27. rujna, okrijepljena sakramentom Svetе pričesti u svojoj 82. godini života napustila nas je Ermelinda (Linda) Mogorović, praktična vjernica i žena koja se potrošila za život u ljubavi prema Bogu, obitelji i potrebitima. Rođena je 23. studenog 1936. u brojnoj katoličkoj obitelji Benjamina i Marije Maurović. Djetinjstvo i cijeli svoj život provela je u rodnoj Kašćergi. U svojoj 20. godini udala se za Eda Mogorovića i u tom braku Bog im je podario 9-ero djece. Suprug Edo preminuo je 1999. godine, a ona je nastavila raditi naporno i pošteno, crpiti svoju snagu u molitvi i svjedočiti pred svima svoju vjeru i pouzdanje u Boga. To je prenijela i na svoju djecu, 26 unuka i 17 praunuka. Dugi niz godina (1966.-2006.) uređivala je i uljepšavala crkvu, te zvonjavom pozivala na molitvu, nedjeljne mise, blagdane, svečanosti i ispraćaj pokojnika. Za to je dobila i biskupijsko priznanje. Bila je uvijek u blizini, „duša Crkve“ redovita na misama i okupljanju vjernika na molitvu krunice, a molila je i za one koji nisu povezani sa Crkvom. Bila je štovateljica Presvetog srca Isusova. U sjećanju mnogih ostat će kao vjernica koja je kroz život kročila hrabro s čvrstom vjerom u Božju providnost. Pokopana je 29. rujna u Kašćergi. Sprovod je predvodio vlc. Anton Žufić, uz nazočnost dvojice mlađih svećenika i bivših župnika vlc. Ivana Kramara i vlc. Josipa Zovića. Ispraćena je uz brojnu obitelj, rodbinu, prijatelje i vjernike. Vjerujemo da će Gospodin nagraditi njezina dobra djela. Počivala u miru Božjem!

NIJE MOGUĆE POMIRITI RAZLIČITE INTERESE I SUPROTNOSTI

Pogledamo li unatrag na neko duže ili kraće razdoblje, jasno se zamjećuje kako se pozitivno mijenja naša materijalna baza društva. To se jasno uočava u svemu. Uza sve probleme, i unatoč mnogim izazovima, ipak se postiže relativna stabilnost društvenih odnosa koji se kreću putem «normalnog razvoja» i bez većih posrtaja i potresa.

Pitanje prioriteta

Društvo se, kako je znano, sastoji od mnogih pojedinačnih i grupnih, ali i suprotstavljenih interesa. To je u naravi ljudskoga roda, da oblikuje život i svijet prema «božanskom» i prema naravnom zakonu. U tom se mnoštву ideja ipak uspijeva povezati i afirmirati one glavne ideje koje trasiraju put društvenom razvoju. Naravno da bi svaka jedinka, a pogotovo veća skupina, željela nametnuti svoju parcijalnu volju na cijelu zajednicu, ispuštajući iz vida da je upravo izbor prioriteta ključan čimbenik za pokretanje stvari iz stanja mirovanja i stagnacije. Ako racionalno postavimo stvari, onda je jasno da je nužna, npr., zdravstvena i mirovinska reforma jer su se promijenili uvjeti na tržištu rada. A to znači da je nužno produljenje radnoga vijeka, i ostale mjere na tom tragu. Zbog velikoga broja osiguranika i umirovljenika jednostavno se mora drugačije pristupiti sanaciji državnih dugova. Politika i državna politika ne mogu zadovoljiti sve zahtjeve koji se postavljaju prema državnom

proračunu, nego se iz mnogobrojnih ideja i potreba izabire ono što je moguće ostvariti u nekom razdoblju. Ako sagledamo upravo prioritetne zahtjeve, još nam se uvijek događa da su zahtjevi višestruko uvećani i da «svi kukaju» kako im je malo novca i kako su svu «zakinuti». Na temelju tih sukobljenih interesa čak se oblikuju ultimativne politike koje proizvode razne klasne i ideološke kontaminacije društvene zajednice.

Infrastruktura

Gledajući početak gradnje nastavka Istarskoga Y, može se iskazati zadovoljstvo time što se cestovna mreža proširuje. Željeznička će povezanost s Rijecom u sljedećoj dekadi sigurno ući u plan i realizaciju. Na redu su i luke i lučice, a očekuje se i dolazak privatnoga kapitala koji će pronaći i svoj komercijalni interes. Moglo se zamijetiti kako je upravo u Istri došlo do velikih darovnica, u objektima i zemljištu, u korist lokalne zajednice. To bi trebalo potaknuti osmišljen razvoj. Ali prema svemu, bez ideja, planova, zalaganja, mnogo toga propada i ne stavlja se u pravu funkciju. Sad se posve jasno razabire kako lokalni kapaciteti nisu u mogućnosti učiniti mnogo više od organizacije naplate i malo „farbanja“, kako se može dogoditi da Pula pojma nema kako će završiti Uljanik, kako će se izgraditi turistički i lučki kapaciteti, gdje su kapitalne investicije, golfovi, industrijske zone itd. Naravno da je

na cijelom prostoru Istre zamjetna i užurbana urbanizacija, koja radikalno mijenja materijalni, ali i duhovno-identitetski karakter Istre. Svojim mnogobrojnim bazenima, „štancijama“ i drugim zabavno-dokoličarskim sadržajima Istra se pretvara u poslužničko-uslužnu i neprofitnu destinaciju. Jedan takav monokulturni razvoj koji ulazi u sve pore društva i mijenja sveukupnu kulturu rada i života, jako je negativna pojava. Istarsko se društvo formira prema šturm pravilima i potrebama tako da se maksimalno selekcionišu samo određena zanimanja i sužava se prostor za otvorenu razmjenu znanja, zanimanja, pa i kulture kao univerzalne vrijednosti.

Što se ubrzano mijenja

Bili mi toga svjesni ili ne, primjećujemo koliko se mijenja i naša društvena i običajna okolina. Nešto što je dugo postojalo, pada u brz zaborav. One stvari koje su još prije dvadesetak godina činile čvrsto običajno, vjersko i identitetsko tkivo, rapidno se tope pred naletom surovih komercijalnih zakonitosti. Jako nas mora boljeti kad gledamo oskrvnuće nedjelje, dana Gospodnjeg. Moderni hodočasnici samo hrle i hrle u velike robne parkove, a bez da se posvete obitelji, rodbini i prijateljima, u intimi došašća i Novorođenoga.

Sretan Božić i blagoslovljena nova godina!

FRA MARIJAN GLAMOČAK, NAKON 22 GODINE U AUSTRALIJI, SADA JE U ROVINJU

**Fra Marijan Glamočak nakon
22 godine boravka u Australiji
kaže: „Nema jutra da se ne molim
za svoje vjernike u Australiji.“**

Medju povratnicima iz iseljeništvu vraćaju se u Hrvatsku i naši svećenici, iz službi u Hrvatskim katoličkim misijama diljem svijeta. Često oni provedu u tim misijama više godina pa i nekoliko desetljeća. Prije nekoliko godina vratila su se u Hrvatsku, točnije u Rovinj, dva svećenika povratnika iz iseljeništva: fra Smiljan Berišić koji je bio u Australiji, u Sydneyu, osam godina, a fra Marijan Glamočak više od 22 godine u Sydneyu, prije toga osam godina u Njemačkoj. Dakle, 30 godina duševništva s našim ljudima koji su u tuđini sa svojim svećenicima sačuvali vjeru, materinski jezik, običaje i nadasve ljubav prema svojoj domovini Hrvatskoj. I tako iz generacije u generaciju gaji se ljubav prema korijenima i prema najvišim ljudskim vrijednostima, a to je odnos s Bogom. Već s prvima odlascima Hrvata u svijet, prije više od stotinu godina, hrvatska katolička Crkva spoznala je muku i opasnosti, tugu i nostalgiju života u tuđini i slala svoje svećenike u pomoć snalaženju i opstanku Hrvata u tuđini. Duge su to i zanimljive životne priče. Knjigu bismo mogli napisati o svakome od njih pa čemo najprije upoznati priču fra Marijana, a u sljedećem broju fra Smiljana Berišića. Glamočak OFM, redovnik Provincije sv. Ćirila i Metoda, naš franjevac iz Australije, proveo je 22 i pol godine na službi u Hrvatskom katoličkom centru „Sv. Nikola Tavelić“, u sydneyском predgrađu St. Johns Park, najprije kao kapelan, a potom i kao upravitelj Centra. Prije toga 11 godina bio je u Njemačkoj, tri godine bio je i župnik na Trsatu. Studij je završio u Innsbrucku 1974., a za svećenika je zaređen 8. srpnja 1973. godine. Sada je na službi u Istri, u samostanu sv. Franje u Rovinju.

L: Poštovani fra Marijane, dobro nam došli u Istru. Vratili ste se kući našim običajima i našim slavljenjima. Kako ste se pripremali za Božić, dva desetak godina u dalekoj Australiji, i ranije u Njemačkoj?

Australija je predivna zemlja, puna iznenađenja, zemlja puna ljepote. Una-

toč čestim požarima, ona se brzo oporavlja, australska je zemlja puna života. Advent u Australiji ljudi doživljavaju doista kao vrijeme milosti, radosti, nadanja, pokore, molitve, a posebno vole meditaciju. Božić je u Australiji u ljetno vrijeme kada su temperature do 37°C stupnjeva. Nama možda neobično, no nije važno je li Isus rođen ljeti, zimi ili u drugo godišnje doba, važno je znati da je On povijesna osoba, da su se pastiri njegovu rođenju radovali. Radovali su se i Josip i Marija, i nije im smetalo što je rođen u štalconi u kojoj je nedostajala higijena za dostojarstven dom. Štala je sigurno neugodna mirisa, no oni nisu kritizirali okolnosti u kojima je Sin Božji rođen. Mene oduševljava taj odnos Svete Obitelji prema stvarnosti. Siguran sam da su bili radosni i sretni da im je „dijete rođeno i Sin darovan“ po volji Očevoj, baš u toj štalconi, i to je bila misao vodilja mojih propovijedi u Sydneyu.

L: O božićnim običajima u Australiji pazi se da ništa svjetovno ne uđe u obiteljsko slavlje?

Ljudi slave po običajima koje su donijeli iz svoga kraja. Jelke su doduše plastične, ali lijepo okičene. Obvezno dolaze na misu, ispovjedaju se i pričešćuju. Pjevaju se božićne pjesme na hrvatskom jeziku, daruju jedni drugima tu božićnu radost. U Australiji je posebno izraženo višekulturalno društvo i to mi se uvijek dojmilo. U tom dijelu Sydneya, gdje je naš Hrvatski katolički centar sv. Nikole Tavelića, ima 127 različitih etničkih zajednica. No, oni se slažu, pozivaju jedni druge i rado se odazivaju, osobito katolici iz raznih krajeva svijeta. Unatoč svjetovnim ponudama koje su i tamo prisutne, svjesne katoličke obitelji očuvale su religiozni karakter Božića, pazi se da ništa svjetovno ne dođe u obiteljsko slavlje. No, postoji utjecaj, posebno kod mješovitih brakova i drugih etničkih zajednica koje eliminiraju svetost božićnoga slavlja, a to je velika šteta.

L: Kako doživljavaju svećenike? Može li se reći da su hrvatski katolički centri „preslikani“ dijelovi hrvatske domovine?

Naši Hrvati vole svoje svećenike i imaju povjerenja u njih. Australci, pak, imaju poštovanje prema svećenicima i to

vrlo izošten i kritičan zbog pedofilskih skandala koji su zapljasnuli Australiju i Ameriku. Stoga je nastao „Code of conduct“ – pravilo ponašanja koje je Crkva propisala da svećenik ne smije nikoga uzeti u svoj automobil, ako to pak učini, čini to na svoju odgovornost. On je osoba koja je u javnosti izložena izvjesnim opasnostima da bude optužen za bilo što i traži se nadoknada od Crkve, i to jako velika.

L: Sad kad ste se vratili, vjerojatno ste preko Facebooka i drugih novih načina komuniciranja i dalje u kontaktu sa svojim bivšim župljanim?

Radi komunikacije s mojim vjernicima u Australiji koristim Facebook koji ima puno pozitivnih stvari jer komunikacija je dobra. Odgovaram na njihove upite, drago mi je čuti sve ono što doživljavaju, čestitam im rođendane, imendane i drugo, sudjelujem tako s njima u društvenim događanjima. Nema jutra da se ne molim za svoje vjernike u Australiji.

L: Kada i kako započinje Vaš dan?

Moj je hobi meditacija na temelju Svetoga pisma. Ustajem 20 minuta prije 4 sata, ali na vrijeme idem spavati, volim biti organiziran redovnik u svemu.

L: Ukratko samo, kako je bilo raditi u vrijeme Jugoslavije i poslije osamostaljenja nezavisne Republike Hrvatske?

U to doba pola naših klubova u Sydneyu bili su hrvatski, u smislu želje da Hrvatska postane slobodna i da naša kultura i jezik postanu priznati kao što nam

ih je Bog dao, a drugi je dio zajednice bio podupiratelj jugoslavenskoga ‘bratstva i jedinstva’. Isti je bio slučaj s tiskom u Sydneyu i s radio programima i medijima. Mediji su jedan od najjačih elemenata u svakidašnjem životu jednoga naroda i njenih zajednica. Moć informiranja i dezinformiranja dobro je poznata svima nama koji smo napustili agresivne monopolne režime, kao što je bio komunistički jugosistem. Australski mediji i jugomediji u to su doba bili našu zajednicu na jedan vrlo agresivan i namjerno isplaniран начин. Spominjem ovu činjenicu jer bez dobra upoznavanja tadašnjih okolnosti u našoj zajednici u Sydneyu nije moguće u potpunosti shvatiti što je ustvari značilo graditi ‘hrvatsku katoličku Crkvu’ i što je značilo javno reći da smo mi hrvatskoga podrijetla i da vjerujemo u Boga i svoju obitelj. Zahvalni smo našoj novoj domovini Australiji na novom životu i želimo ostaviti sliku svoje vjere i kulture za našu zajednicu, kao i ostale zajednice, od Engleza i Iraca do Poljaka i Talijana. Toliko smo naporno radili na uzdržavanju naše hrvatske baštine, vjere i kulture jer nas se u to vrijeme uvijek gledalo kao da smo teroristi, nacisti itd. I čuda su se događala u srcima mnogih naših ljudi i mnogi su našli svoju vjeru i svoj identitet u komunikaciji s hrvatskim svećenicima. Ipak, domaća hrvatska riječ čini čuda. Ona je bremenita smislom i sadržajem. U redovitom posjećivanju bolesnika i u blagoslovu obitelji ljudi su stekli povjerenje u mene. Sjećam se jednoga našeg vjernika s Pelješca, zamolio je svetu isповijed na „jugoslavenskom“ jeziku. Nisam mu ništa prigovorio, niti ga ponizio. Prihvatio sam ga s njegovim neznanjem. Godine su prolazile, ostali smo u kontaktu, tako je uvijek iznova tijekom 1991. ponavljao svoju ljubav prema hrvatskome narodu. Progovorio je hrvatski. On i njegova supruga zavoljeli su me kao vlastitoga sina.

L: Sa zabrinutošću pratimo ovaj novi veliki val iseljavanja, posebno mladim i cijelih obitelji. Što im može poručiti s Vašim iskustvom života izvan Domovine?

O, kada bi svи upoznali Krista Gospodina preko njegove Crkve, preko ljudi koji vjeruju Isusu jer božićna je poruka da se Nebo nastani u svakom čovjeku dobre volje, tko god to bio. Želio bih Nebo podijeliti sa svakim čovjekom, da svatko u svom životu osjeti radosnu vijest spasenja. Kod nas katolika ne postoji gornja klasa društva, nego postoje braća i sestre, to smo svi mi u Kristu. Bogu smo jednak vredni. Zaista, zahvaćeni Presvetim Trojstvom uneseni smo u to otajstvo krštenja, napustili smo toga starog poganog čovjeka, želimo živjeti prepoznatljivo, kao oni koji su Duhom Svetim objedinjeni. U vrijeme Domovinskog rata jugovojska i četnici razorili su moju roditeljsku kuću u Vukovaru na Mitnici do temelja. Majku su moju prognali u 68. godini njenja života. Šogora su i nećaka ubili. Jednoga su nećaka teško ranili. Sestre su djecom protjerali. Ipak, nikoga od rodbine nisam doveo u Australiju, ni u Njemačku gdje su moji prijatelji Nijemci sve pripremili za moju rođbinu. Bio sam siguran da je Domovina nenadomjestiva, jedinstvena, zaista „Lijepa Naša“.

L: Po Vašem mišljenju, postoji li i najmanja volja kod naših iseljenika da se vrate u Hrvatsku? Posebno, ima li onih koji su imućnii žele investirati u Hrvatskoj i tako demografski (brojčano) i financijski pomoći boljitu Hrvatsku?

Čežnja, nostalgija, sjećanja i sve drage uspomene srcu prirasle nemaju snagu razbiti prvu generaciju od druge i treće. Baki i đedovi ne mogu tako lako napustiti Australiju jer im je srce vezano za obitelj. Ima slučajeva da su djeca, druga generacija, napustili Australiju i žive u

Hrvatskoj, ali ostatak obitelji, unuci i praunuci u Sydneyu su i dalje. Postoje vrlo bogati i imućni Hrvati koji su uspjeli. Zamislite kada jedan poslovni Hrvat kupi od drugoga nekretnine u visini od 40 milijuna dolara, bilo je to negdje 2008. godine. Australijska je država pravno precizno uređena. Rad i kreativnost Hrvata došli su do neobično velikoga izražaja. Mi smo kreativan narod. Prije 20 godina bio je jedan naš Hrvat s Pelješca najbogatiji čovjek jugozapadnoga Sydneya. Podosta je naših ljudi pokušalo investirati u Domovini. Nije išlo tako lako zbog korupcije i konfuzne birokracije. Odustali su, ali nisu svoju domovinu izdali. Pomažu uvijek kad treba preko

dobrotvornih organizacija u Australiji i u Hrvatskoj.

L: Neobično je važno mladima približiti Boga i kršćanske vrijednosti, posebno sada u vremenu opće globalizacije, „raskršćivanja“ i raseljavanja. Što im poručujete da se ne „izgube“ u svijetu?

Vjeru u Boga, radost obiteljskoga života i život iz svoga hrvatskog identiteta. Molitveno ih prikazujem kao Bogu vjerne ljude, kao one koji vole djecu i obiteljske vrednote. Svjesno sam molio kod svih vjenčanja i blagoslova mladim obitelji za „zdravo, pametno i pobožno potomstvo“. Još uvijek kontaktiram s mladim obiteljima iz Sydneya te im čestitam obiteljsku prinovu, Božić, Novu godinu, Uskrs, imendan, rođendan... Vole moju svećeničku radost za njihov uspešniji kršćanski život. Prenosim i iskustvo jednoga australijskog programa za bolji razvoj kršćanske osobnosti pod nazivom GROW-RAST. Može se opsežnije naći na internetskim stranicama.

Poštovani fra Marijane, hvala Vam na ovom predstavljanju života naših sunarodnjaka u Australiji nekad i danas. Poučno je za one koji odlaze i za one koji se žele opet kući vratiti. Vama i fra Smiljanu neka je radostan i plodonosan boravak u Rovinju i sretan i blagoslovjen Božić.

U Puli zaređena četiri nova đakona

Porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša u subotu, 24. studenoga 2018. u pulskoj katedrali Uznesenja Marijina predvodio je svećano misno slavlje i obred ređenja đakona. Branimir Šapina, Darko Kovačević i Zoran Cetinić zaređeni su za đakone Porečke i Puliske biskupije, a Hrvoje Zaninović za đakona Dubrovačke biskupije.

Koncelebriralo je sedamdesetak svećenika te rektori i formatori iz sjemeništa iz kojih dolaze kandidati. Branimir Šapina ređenju je pristupio kao bogoslov riječkoga Bogoslovnog sjemeništa „Ivan Pavao II.“, a Darko Kovačević, Zoran Cetinić i Hrvoje Zaninović kao bogoslovi Biskupijskoga misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Puli. Biskup je na početku prigodne homilije podsjetio kandidate da nikada ne zaborave kako su pozvani ne vlastitim zaslugama nego Božjom milošću. Isus je svoje učenike birao među ribarima,

ljudima koji su u svome životu i uspjehu jako ovisili o Božjoj milosti.

Jesmo li i dalje vjerni idealima zbog kojih smo odgovorili na Božji poziv?

Propovjednik je u nastavku, u usporedbi s ribarima, naglasio temeljne kvalitete koje treba imati dobar svećenik. Prva je odlika strpljivost, kao i ribar i svećenik mora bit strpljiv u svome radu. Ustrajnost je druga bitna odlika: iako se rezultati rada ne vide odmah, važno je ne odustati. Dobra svećenika, kao i dobra ribara, mora resiti hrabrost za se otisnuti na opasna morska bespuća, kao i za prihvati opasnost da će ono što propovijeda, naići na osudu. Kao što je ribarima važan oprez na moru, i dobar svećenik mora znati procijeniti što i kada govoriti, ali isto tako i kada zašutjeti, istaknuo je propovjednik. Za razne vrste ulova potrebni su različiti mamci, jednako tako za privesti Bogu različite ljude, svećeniku su nužni različiti pristupi. Ribari znaju da u određenim trenutcima trebaju biti neprimjetni, sve-

cenik mora znati da u svome djelovanju nikad ne smije sebe isticati, uvijek mora Isus Krist biti u prvome planu. Govoreći o pozivu, biskup je podsjetio kako je odgovor na poziv uvijek odvajanje od obitelji i odluka življjenja u samoći. U promišljanju poziva važno je biti svjestan potrebe da u svome zvanju treba rasti i napredovati, posebno u svome odnosu prema Bogu. U tome procesu u postizanju višeg stupnja temeljno je znati se odreći nižeg, potrebno je znati se odreći materijalnoga u korist duhovnoga. Kao što Isus učenicima obećava nove dužnosti, tako će i vama biti dodijeljene dužnosti prema vašim sposobnostima, istaknuo je biskup obraćajući se ređenicima te ih podsjetio na odgovornost za ljudske duše koje će im biti povjerene. Vажno je uvijek imati na umu da se uspjeh ne može postići samo vlastitim snagama nego je potrebno biti svjestan temeljne važnosti Božje milosti. Svako je ređenje i trenutak kada bismo svi mi svećenici trebali preispitati svoje svećeništvo i zapitati se jesmo li i dalje vjerni idealima zbog kojih

smo odgovorili na Božji poziv. No, zaključio je biskup, imamo onakve svećenike kakve su nam obitelji, ako su obitelji svete, ako se u obiteljima moli, onda ćemo imati i svete svećenike. Pozvao je sve okupljene da ne osuđuju svećenike, već da nadasve mnogo mole za njih, da im pomažu te napomenuo odgovornost kršćanske zajednice u nastojanjima oko duhovnih zvanja.

Ukratko o novim đakonima u obredu ređenja izrekao je generalni vikar mons. Vili Grbac

Darko Kovačević rođen je 2. svibnja 1980. godine u Mostaru, od oca Slavka i majke Jele kao treće od troje djece. Nakon perioda studija u domeni sporta i kinezijologije, godine 2009. započeo je studij na Filozofsko-teološkom fakultetu na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu gdje je studirao, kao laik, tri godine. Godine 2009. slušao je kateheze u Katedrali Srca Isusova u Sarajevu te je započeo itinerarij kršćanske inicijacije u neokatekumenskoj zajednici. Godine 2013. dodijeljen je Biskupijskom misijskom sjemeništu "Redemptoris Mater" u Puli gdje je započeo i nastavio filozofske i teološke studije.

Zoran Cetinić rođen je 22. veljače 1983. u Blatu na Korčuli, od oca Ivana i majke Zilde. Osnovnoškolsko obrazovanje stekao je u Blatu na Korčuli. Nakon srednje škole bavio se poljoprivredom i ribarstvom. Po odsluženju vojnoga roka slušao je kateheze Neokatekumenskog puta u Blatu na Korčuli i započeo itinerarij kršćanske inicijacije u neokatekumenskoj zajednici. Od 2011. godine u Biskupijskom je misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli gdje je započeo i nastavio filozofske i teološke studije.

Branimir Šapina, sin pok. oca Branka i majke Ljilje, rođen je 22. lipnja 1977. u Puli kao prvo od troje djece. Osnovnu i srednju školu završio je u Puli. Nakon desetak godina radnoga iskustva u turizmu, godine 2012. godine ulazi u Bogoslovno sjemenište „Ivan Pavao II.“ u Rijeci i započinje filozofske i teološke studije na KBF-u u Rijeci gdje je diplomirao u rujnu 2018. godine.

Hrvoje Zaninović rođen je 5. rujna 1970. godine u Dubrovniku, od oca Levina i majke Stane. Od 1992. do 1995. sudjelovao je kao vojnik u Domovinskom ratu, a kasnije, od 1996. radio je kao kuhan. Njegov poziv za prezbiterat sazrijevalo je potpomognut pohađanjem Centra za zvanja u Splitu i Dubrovniku. Na Kristov poziv na svećeništvo odgovara dajući svoju raspoloživost Crkvi te 2011. godine predaje zamolbu za ulazak u sjemenište. Filozofske i teološke studije započeo je 2011. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu kao bogoslov sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Sarajevu, a potom nastavio na Višokoj teološkoj školi u Biskupijskom misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli.

Misu ređenja pjevanjem su naizmjence uzveličali katedralni župni zbor i kantori neokatekumenskog puta. (Tiskovni ured PPB, G. K.)

Biskupijski susret članova župnih Caritasa

U nedjelju, 18. studenog 2018. u Pazinskom kolegiju je održan redoviti susret članova župnih Caritasa Porečke i Pulsko biskupije. Prigodno izlaganje o tome kako, prema pobudnici pape Franje „Radujte se i kličite“, odgovoriti na Božji poziv za ostvariti svetost u suvremenom svijetu, održao je vlč. Zvonimir Badurina Dudić, svećenik Krčke biskupije. Predavač je istaknuo važnu ulogu volontera župnih Caritasa, te, citiravši papu Franju, naglasio da su oni 'ljepota ove mjesne Crkve'. Potaknuo ih je da u svome djelovanju obraćaju pozornost na vrijednost malih stvari, malih svakodnevnih kapi dobrote prema bližnjima u potrebi, jer upravo je to put do svetosti, svatko je pozvan činiti dobro u svojemu svakodnevnom okruženju i na svome životnome putu. Činiti obična djela na izvanredan način, uobičajena djela činiti s ljubavlju, to je je svetost, naglasio je predavač. Nakon predavanja razvila se plodna rasprava tijekom koje su brojni nazočni iznjeli svoje konkretne primjere iz prakse.

Ravnatelj dijecezanskog Caritasa, preč. Željko Zec je istaknuo kako je protekla godina u Porečkoj i Pulskoj biskupiji bila posvećena starijim osobama. Uz praktične naputke glede redovitih djelatnosti, istaknuo je obavijesti glede godišnjeg koncerta Caritasa, te zahvalio predavaču na dolasku i Pazinskom kolegiju na gostoprimgstvu.

Usljedila je mogućnost pristupanja sakramantu pomirenja i misno slavlje, a susret je zaključen zajedničkom večerom svih sudionika.

Posljedice čitaoničkoga pokreta na prostoru Pokrajine Istre s Kvarnerskim otocima (II. DIO)

Na Skupštini nije sve išlo glatko; primjerice, Ladinja je morao ustatiti u obranu svoga djela, čak i hrvatskoga imena Društva, pa je tvrdio kako je termin Bratovšćina upotrijebljen zbog religiozne čudi naroda, a drugi dio naziva "hrvatski ljudi u Istri" iz razloga "jer se ljudi Hrvati ne zovu a jezik, običaji, nošnja jim je hrvatska."

Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri

Čitaoničari u Kastvu nastavljaju aktivnost i na drugim područjima. Tako je godine 1874. u Kastvu, upravo pod utjecajem čitaoničkoga pokreta, osnovano značajno društvo. Riječ je o *Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri*, čiji je temeljni zadatak bio pomoći pri školovanju učenika iz istarskih krajeva. Suvremenici jasno navode kako je Društvo nastalo u krilu Čitalnice: "Ta Čitaonica majka je Bratovšćine".

Stjecanjem povijesnih okolnosti, Bratovšćina je postala i prva institucija čije je djelovanje zahvatilo cijelu Pokrajinu. Naime, preporodna kretanja već su uzela tolikoga maha u Pokrajini, a osobito su bila potaknuta prethodne godine kada se vodila izborna bitka za mjesta zastupnika u Carevinskom vijeću u Beču, da je vodeći preporodni krug u Istri počeo osjećati nedostatak i fizičkoga organizacijskog povezivanja svojih snaga. Tako je početkom 70-ih godina ustanovljeno da nedostaju organizacije, ali ne bilo koje, već one određenoga profila i sadržaja, i to, precizno, tri udruženja. U članku *Naše sloge* znakovitoga naslova: "Što nam treba", eksplisitno je navedeno: "Ta tri družtva jesu: 1. Za medjusobnu vjeresiju ili kredit seljačkog pučanstva; 2. Za medjusobno pomaganje ubogih djaka ili školanaš na srednjih i visokih školah; 3. Za branjenje naših narodnih i držav-

ljanskih pravicah." Konkretno je korake u smjeru njihova osnivanja pokrenuo pripadnik druge generacije preporodnih vođa, pravaš M. Ladinja, koji je već početkom 1873. g. "(...) u Kastvu pustio osnovu bratovšćine za podupiranje hrvatskih učecih se mladića istarskih", kako je izvještavao V. Spinčić svojega rođaka V. Zamlića. Znakovito je i ime toga Društva: pretpostavljamo da je Ladinja u ovu akciju krenuo i zbog vlastita teška iskustva, kada je kao učenik i student bio u stalnoj materijalnoj oskudici, o čemu svjedoče i njegovi dnevničari. No, s druge strane, Ladinja kreće u akciju i zbog svoje namjere da afirmira svoju mladu generaciju i, još više, njezinu hrvatsku, pravašku ideju, a motiv je, svakako, bila i želja da se, kao opreka starijima, afirmira i njegov krug mladih sumišljenika te da ih okupi u što većemu broju. Pretpostavljamo da ova plemenita akcija nije tekla glatko, prije svega zbog Ladinjina tadašnjega oštrijeg kroatističkog stajališta. To će biti razlog što će Ladinja donijeti odluku da cijeli posao učine samo mladi te da se ne piše čak ni "biskupom". O kojim je konkretno biskupima riječ nije nam poznato, no, pretpostavljamo da se ipak može raditi, u prvoj redu, o porečko-pulske J. Dobrili, o krčkome Ivanu Josipu Vitezicu, ali posebno o tršćansko-koparskome ordinariju Bartolomeu Legatu, koji je bio nadležan i za Kastavštinu, gdje je Ladinja kanio osnovati društvo. Prva glavna skupština održana je 17. rujna 1874. godine, naravno, u prostorijama Čitalnice. Tom se prigodom okupilo oko pedeset članova, ali treba istaknuti da je tada Bratovšćina već imala dvije stotine devedeset članova, s kapitalom od sedam stotina sedamdeset tri forinte. Taj podatak svjedoči da je agitacija bila veoma uspješna. Na Skupštini nije sve išlo glatko; primjerice, Ladinja je morao ustatiti u obranu svoga djela, čak i hrvatskoga imena Društva, pa je tvrdio kako je termin

Bratovšćina upotrijebljen zbog religiozne čudi naroda, a drugi dio naziva "hrvatski ljudi u Istri" iz razloga "jer se ljudi Hrvati ne zovu a jezik, običaji, nošnja jim je hrvatska." Pretpostavljamo da je uslijedila i žustra rasprava, a do rješenja se došlo tek glasovanjem. Ipak, Pravila tiskana iduće godine, u *Koledaru i ljetopisu* za 1876. g., ne sadrže takve odredbe. Primjerice, u prvoj članku uporabljeni je neutralna formulacija prema kojoj će biti pomagani mladići iz Pokrajine, dok se samo u zadnjem članku, kada je riječ o eventualnom raspuštanju Društva, spominju učenici hrvatske narodnosti. Zasad nije poznato što se u međuvremenu dogodilo da se nije poštovala odluka Skupštine te da se ostvarila Ladinjina koncepcija. U komentaru s te skupštine, a u svezi s Pravilima, godinu dana kasnije kaže se da su samo "(...) s malimi promjenami prihvaćena", ali se ne kaže o kakvima se izmjenama radi. Treba reći i to da djevojke – kako je vidljivo iz Pravilnika – nisu mogle biti stipendirane. Bratovšćina je do 15. kolovoza 1875. g. već imala četiri stotine trideset sedam članova, i to prvoča reda tri stotine pedeset tri, a drugoga reda stotinu četiri. Raširila se zaista po cijeloj Istri, pa i izvan Pokrajine, u ostalom dijelu Hrvatske, te je stvorena prava mreža povjerenika. Njih je ukupno bilo trideset tri, i to u ovim mjestima: Baška, Boljun, Buzet, Cres, Dolina, Dubašnica, Klana, Kopar, Korte kod Izole, Kraljevica, Krk, Labin, Lindar, Lošinj, Lovran, Materija, Omišalj, Opatija, Osor, Podgrad, Pula, Rijeka, Sisak, Senj, Tinjan, Trst, Varaždin, Vrbnik, Zadar, Zagreb i Žminj. Povjerenici su bili uglavnom crkvena lica: dekanji, kanonici, ali i općinski glavari, profesori bogoslovije, gimnazijalski ravnatelji, odvjetnici itd.; jedini korporativni povjerenik bila je *Naša sloga* u Trstu. Za Bratovšćinu se skupljala pomoći na razne načine; primjerice, 1876. g. održan je u Zagrebu sveučilišni ples u njezinu korist.

Hodočašće Gospi od Zdravlja

Dana 18. studenog o. g., na 33. nedjelju kroz godinu, nedjelju koja prethodi blagdanu Gospe od Zdravlja (21. studenog), održano je već tradicionalno, trinaesto hodočašće Gospi od Zdravlja u Orič, u Župi Navještenja Marijina Pićan. Kao što je to već uobičajeno, u poslijepodnevnim satima, hodočasnici su se okupili na oričkoj autobusnoj postaji na raskrižju lokalne ceste za Orič i županijske ceste Žminj – Potpićan te su se, ove godine u nešto manjem broju nego ranijih godina, predvođeni župnikom vlč. Antunom Kurelovićem, uz molitvu Slavnih otajstava Krunice i uz marijanske pjesme uputili prema odredištu – kapelici posvećenoj Gospi od Zdravlja, koja postojano i poput prave naše nebeske Majke Marije dočekuje i otpraća sve one koji dolaze i odlaze iz Oriča, jednoga od većih sela Župe i Općine Pićan. Pred kapelicom je izrečena služba Božje riječi od 33. nedjelje kroz godinu te su izmoljene Lauretanske litanije. Na kraju je g. Zvane Kresina, Žminjac, ali orički zet, vlasnik i graditelj kapelice posvećene našoj Gospi od Zdravlja, zahvalio svima koji su došli, i onima koji su hodočastili od oričke postaje do kapelice i onima koji iz bilo kojih razloga ne mogu hodati, ali su hodočasnike dočekali pokraj kapelice i tu se uključili u zajedničku molitvu. Zahvalio je našemu župniku koji revno i s radošću okuplja i poziva svoje župljane na ovo hodočašće (ali i sva druga, op.a.), svojoj obitelji i susjedima u Oriču, posebno domaćicama koje svojim kolačima počaste sve hodočasnike. Posebno je pohvalio djecu koje je i ove godine bilo u lijepom broju, mlađih i nešto većih, ali svi su ove godine bili posebno mirni i tihi. Potom su se svi zajedno okupili pokraj postavljenih stolova i već tradicionalno okrijepili toplim čajem i finim slasticama, među kojima se, također već tradicionalno, ističu krafne tete Zore. Vrijeme je ove godine bilo prohladno, nekako se studen uvlačila pod kožu i tako simbolički, ali i stvarno dala svoj obol situaciji u kojoj se odvijalo ovo hodočašće, kao i, možda, ona neobična mirnoća kod djece. Naime, u subotu navečer, uoči hodočašća, nakon kraće i teške bolesti, u Gospodinu je preminuo g. Jordan Sergo, prvi susjed kapelice do koje se hodočasti i tu okuplja. I on je pomagao g. Zvanetu, domaćinu i vlasniku kapelice, dok ju je ovaj gradio i često mu bio pri ruci. G. Jordan bio je drag i omiljen susjed i uopće ugodan čovjek svima koji su ga poznavali, pobožan čovjek, pa je i ovo hodočašće dalo svoju čest toj smrti na način da se molilo za pokoj vječni njegove duše i smilovanje našega milosrdnog Gospodina. Svake se godine i sam priključivao ovom hodočašću, pa bi zacijelo i ove godine, da ga je dragi Bog još poživio i da je to mogao u svome zdravlju. Stoga se i lijepo i tako pogodeno tom smrću, našom sestricom, kako ju naziva sv. Franjo, posložilo i Evandelje po Marku, 13, 24-32 koje je tu pročitano u službi Božje riječi, a u kojemu nam Bog preko svetoga pisca progovara o dolasku Sina Čovječjega i opomeni na budnost. „... Sto se tiče onog dana i časa, o tome nitko ništa ne zna; ni anđeli na nebu, ni Sin, nego samo Otac. Budite oprezni! Bdjite ...“ Posebno su lijepo i poučno svjedočenje vjere iskazali članovi obitelji pokojnika, kći, zet, unuci, unuka s malim djetetom od tek nekoliko mjeseci koji su s vjerom u Boga i prihvaćanjem smrti kao činjenice – praga na našem putu u vječnost, iako ožalošćeni i u boli, iako sa stalno nadolazećim posjetiteljima koji su im dolazili u kuću u Orič izraziti svoju sućut, i sami se priključivši hodočasnicima i zajedno s njima u hodu od početka hodočasnika puta do kapelice slavili našu Gospu od Zdravlja, a po njoj našega Gospodina Isusa Krista koji jest život vječni i potom u zajedništvu sa svima molili i za svojega pok. oca, djeda, tasta da u istoj slavi prijeđe istomu Kristu, Gospodinu našemu. Jer, smrt nije kraj. (Davorka S.)

Iz Katekizma Katoličke Crkve

BOG PRILAZI ČOVJEKU – BOG IZABIRE ABRAHAMA

59 Da ujedini raspršeno čovječanstvo, Bog odabire Abrama zovući ga da izađe iz svoje

zemlje, iz doma i roda očeva, i od njega čini Abrahama, to jest „oca naroda mnogih“ (*Post 17,5*): „Sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati.“ (*Post 12,3*)

145 U svečanom pohvalnom slovu vjeri Otaca, Poljanica Hebrejima osobito naglašava vjeru Abrahamovu: „Vjerom, pozvan, Abraham posluša i zaputi se u kraj koji je imao primiti u baštinu; zaputi se, ne znajući kamo ide.“ (*Heb 11,8*) Vjerom se zadrža kao stranac i hodočasnik u Obećanoj zemlji. Vjerom Sara primi mogućnost da začne obećanoga sina. Vjerom je napokon Abraham prikazao za žrtvu svoga sina jedinca.

2570 Čim ga Bog zove, Abraham polazi „kako je Gospodin rekao“ (*Post 12,4*): njegovo srce, cijelo je „pokorno Riječi“, sluša. Slušanje srca koje se odlučuje za Boga bitno je u molitvi, riječi su o njemu ovisne. Ali Abrahamova molitva izražena je ponajprije djelima: čovjek šutnje, na svakoj postaji puta gradi žrtvenik Gospodinu. Tek se poslije javlja njegova prva molitva riječima: prikrivena tužba što podsjeća Boga na obećanja koja kao da se ne ostvaruju. Od početka se tako pojavljuje jedan od dramskih vidova molitve: kušnja vjere u Božju vjernost.

60 Narod koji bude potekao od Abrahama, bit će nosilac obećanja danoga patrijarsima, bit će narod izabrani, koji je pozvan da pripravi jednoga dana ponovno okupljanje svih sinova Božjih u jedinstvu Crkve. Taj će narod biti korijen, na koji će se „naciјepiti“ pogani koji postanu vjernicima.

760 „Svijet je stvoren u vidu Crkve“, govorili su kršćani prvih vjekova. Bog je stvorio svijet da bude u zajedništvu s njegovim božanskim životom, koje se ostvaruje „sazivanjem“ ljudi u Kristu, a taj je „saziv“ Crkva. Crkva je svrha svih stvari. I same bolne nesreće, kao pad anđela i čovjekov grijeh, bile su od Boga pripuštene samo kao prigoda i sredstvo da se pokaže sva snaga njegove ruke, sva veličina ljubavi koju je htio dati svijetu: „Kao što je Božja volja čin, koji se zove – svijet, tako je njegova nakana spasenje ljudi, i ona se zove – Crkva.“

762 Daljnja priprava okupljanja Božjega naroda počinje pozivom Abrahama kojemu Bog obećava da će postati ocem velikoga naroda. Neposredna priprava počinje izborom Izraela kao Božjega naroda. Svojim izborom Izrael mora biti znak budućega okupljanja naroda. Ali već proroci optužuju Izrael da je raskinuo Savez i da se ponio kao bludnica. Oni navješćuju novi i vječni Savez. „Taj novi savez ustanovio je Krist.“

781 „U svaku je vrijeme i u svakom narodu Bogu ugodan svatko tko ga se boji i čini pravdu. Ipak je Bog htio posvetiti i spasiti ljude ne pojedinačno, bez ikakve veze između njih, nego je htio od njih učiniti narod koji bi Ga priznavao u istini i vjerno mu služio. Zato je izabrao izraelski narod za svoj narod, s njim sklopio savez i postupno ga učio (...) Sve se to dogodilo kao priprava i slika onog novog i savršenog saveza koji se imao sklopiti u Kristu (...) To je novi savez u njegovoj krvi, kojim se iz Židova i pogana saziva narod da bude jedan ne po tijelu, nego po Duhu.“

61 Patrijarsi, proroci i drugi likovi Staroga zavjeta bili su i bit će uvijek štovani kao sveti u svim liturgijskim predajama Crkve. (*Pripremio BiB*)

Vjenčala se naša Andrea

Samo onaj tko Stvoritelju i Spasitelju pjeva srcem i životom, taj dvostruko moli. (Sv. Augustin)

PIĆAN Dana 8. rujna o. g., na blagdan rođenja Blažene Djevice Marije ili, kako to narod od milja zove, Male Gospe, u glavnoj župnoj crkvi Naveštenja Marijina u Pićnu vjenčala se naša župljanka Andrea Udovičić za svoga zaručnika Vedrana Žgaljardića iz Čepića.

O vjenčanjima se u Ladonji ne piše, barem to nije bilo uobičajeno, a u drugim novinama o tom se događaju piše samo ako je riječ o nekim „celebovima“, ma što to značilo. O vjenčanju naše Andree ovi potonji sigurno neće pisati i bolje da ne pišu, ako bi ju svrstali u rečeni svijet, pa onda neka piše naša Ladonja. Jer, Andrea je to zaslужila. O ljudima se previše pohvalno i *cum laude* ne piše dok su živi i dobro je da je to tako, ali pojedini izvanredni ljudi za svoja dobra djela ipak zasluzuju da ih se javno pohvali,

pa čak, mislim, da nam je i dužnost kao kršćanima poticati ili „reklamirati“ dobro. A i loših i crnih vijesti već nam je i previše, pa neka ovo budu lijepe i srcu drage vijesti. Dakle, naša draga Andrea, osim što je u svemu bila dobra i vrijedna djevojka, marljiva i radišna u školi i kod kuće, od dragoga Boga obdarena talentom za glazbu, taj je svoj dar velikodušno prosljeđivala i dijelila svojoj župi, a prije svega Bogu. Harmoniku je počela svirati sa šest godina, a od te svoje godine već punih dvadeset godina redovito pjeva u Dječjem župnom zboru Harfa sv. Nicifora u Pićnu. Završila je, uz redovno fakultetsko obrazovanje, i osnovnu glazbenu školu te je u ovom dječjem župnom zboru započela svirati harmoniju i voditi taj zbor s četrnaest godina. Otad pa do dana današnjega Andrea, zajedno sa svojom četrnaest mjeseci mlađom sestrom Tihanom, redovito, ali doslovno redovito, vodi zbor, svira i pjeva na „svom“

harmoniju podno glavnoga oltara u lijevoj bočnoj lađi naše župne crkve, tik do ambona, ispod slike našega blaženika Miroslava Bulešića. Zajedno sa svojom sestrom uveličala je i mnoga druga slavlja, predstavljanje knjiga, ali i tuda vjenčanja. Bogu hvala za sve to. Hvala i njihovim roditeljima Rosani i Lučanu Udovičiću koji su ih tako odgojili i koji ih, ta u tome i jest „formula“, redovito prate i zajednički slave sv. mise.

Darivanje ispred oltara

Koliko je Andrea značila (i još znači) svojim dosadašnjim sužupljanima, pokazalo je i njezino vjenčanje. Sv. misu predvodio je naš župnik vlč. Antun Kurelović. Sestra Tihana solo joj je otpjevala psalam Ljubav je dobrostiva, a umjesto Andree na harmoniju za dječji zbor debitirala je njezina slijednica Keti Smoković (14 god.) kao i Andrea kad je započela sviranje i, na Andreino veliko iznenađenje i kao nešto neuobičajeno na vjenčanjima, započelo je darivanje ispred oltara. Gđa Neva Gržinić zahvalila joj je uime cijele župe za njezin nesebičan rad i dar koji nam je poklanjala. Uime župe uručila joj je vjenčani dar, a potom i njezin zbor „Harfa“. Darovi su bili u znaku vjere i glazbe. Andrea, skromna, tiha i samozatajnja, bila je toliko ganuta da se rasplakala iako je suze uspješno zadržavala sve do tog trenutka (ode šminka...). Od srca joj želimo bračnu ljubav onaku o kakvoj govori sv. Pavao i da nikad ne zaboravi zahvaljivati dragomu Bogu za svoju ljubav i uvijek ponovno mu je prikazivati. Želimo njoj i njezinoj novoj župi da i tamo nastavi s ovakvim divnim svjedočenjem u vjeri i služenju Bogu stopama sv. Cecilije. Čestitamo! (D. S.)

Koncert „Advent u katedrali“

U petak, 7. prosinca, u pulskoj katedrali održan je koncert pod nazivom „Advent u katedrali“, kojeg već više godina katedralna Župa Uznesenja Marijina organizira zajedno s pulskim kantautorom Brunom Krajcarom. Ove je godine uz Krajcara nastupila kao gošća kantautorica Lea Dekleva. Koncert je započeo s dvije adventske pjesme, a nastavljen je s nizom uspješnica tih kantautora, koje su pisali za najveća imena hrvatske glazbene scene. Napose su se sa nizom pjesama prisjetili nedavno preminulog poznatog hrvatskog glazbenika Olivera Dragojevića, a koji bi upravo toga dana bio obilježio svoj 71. rođendan. Krajcar je na kraju istaknuo zahvale župi, Gradu Puli i mjesnoj Turističkoj zajednici na potpori, te je koncert zaključen pjesmama „U to vrijeme godišta“ i „Svim na zemlji“ u čemu se je uključila i publika.

Svečana proslava sv. Katarine u Sv. Katarini

Sveta Katarina Aleksandrijska, zaštitnica mjesne crkve i naselja Sv. Katarina, kao i svih okolnih sela i zaselaka koji gravitiraju toj filijalnoj crkvi u župi Navještenja Marijina Pićan, i ove je godine lijepo proslavljenja svečanim misnim slavljem. Zapravo, trostrukim slavljem jer blagdan naše svetice ove godine pada u nedjelju, a svaka je nedjelja u sadržajnom smislu Vazam i još k tomu na blagdan Krista Kralja svega stvorenja po čijem se obrascu i vodila ova svečana misa. Misu je, uz susluženje svećenika vlč. Ivana Štokovića, nekadašnjega župnika u Pićnu, sada na boravku u svećeničkom domu „Betanija“ u Puli, vlč. Jospia Zovića, sada također na boravku u „Betaniji“, vlč. Aleksandra Branimira Petrovića, župnika u Plominu, i župnika domaćina kanonika Antuna Kurelovića, predvodio vlč. Goran Levak iz Pule. Vlč. Levak promisio je prije oko godinu i pol dana u svojoj rodnoj župi u Motovunskim Novakima. Trenutno obnaša više službi. Nakon dvije godine studija medicine, spremajući se za liječenje ljudskoga tijela, prešao je na studij teologije, odazvao se Kristovu pozivu koji je jednom stao na žalu i pozvao baš (i) njega, tražeći ljude za velika djela, da love (i liječe, op.a.) srca božanskog Riječi, kao što kaže poznata pjesma našega voljenog pape sv. Ivana Pavla II. koji je toliko ljubio naš narod i zemlju. Aleluja, imamo mladoga misnika, imamo mladoga svećenika. Jer, kako u svom zahvalnom govoru na kraju sv. mise reče župnik domaćin vlč. Antun Kurelović, danas je lakše naći iglu u plastu sijena, nego svećenika koji bi mogao odvojiti vrijeme od svojih obveza i nazočiti ovakvom misnom slavlju izvan svoje župe. Nemamo svećenika, nemamo ih dovoljno. To je tužna činjenica sadašnjega vremena. Na ovo su misno slavlje pozvani i svi svećenici iz Labinskoga dekanata, ali nisu se mogli odazvati jer su imali susret župnih zborova. Ipak, zahvaljujući Božjoj providnosti i velikom trudu i srčanoj želji našega župnika Kurelovića, kod oltara je sumisilo pet svećenika. Kasnije su se, u nemogućnosti ranijega dolaska, priključili i vlč. Milivoj Koren iz Gologorice, Filip Celent iz Gračića i Jordan Rovis iz Žminja. Hladno vrijeme i obilna kiša onemogučili su ideju da se sa sv. misom započne procesijom iz sakristije uz vanjski zid crkve pa da se u slavljenju Gospodina započne kroz ulazna vrata crkve, ali to nije sprječilo samo slavlje, kao ni velik broj vjernika koji su nazočili i sudjelovali u misi i ispunili svu crkvu. Na početku misnoga slavlja župnik domaćin pozdravio je sve nazočne, a potom su učenici nižih razreda škole u Sv. Katarini, područne u Osnovnoj školi Vladimira Nazora u Potpićnu, izveli prigodan recital koji se sastojao od dvaju dijelova. Prvi se odnosio na našu sveticu, mučenicu i zaštitnicu Katarinu Aleksandrijsku, njezin kratak zemaljski život, vjeru u Isusa Krista, dosljednost i nepopustljivost u tomu do mučeničke smrti i potom slavu u Kristu do naših dana. U formi priče, razgovora, pitanja i odgovora, djeca su, na pouku svima, poglavito odraslima, dotakla temu naziva našega mesta. Iako se, naime, službeno, a i u višestoljetnoj svijesti naših mještana, naše mjesto, kao i sva njegova okolica naziva Sv. Katarina, ljudi često kažu da su bili u Katarini, da su išli u prodavaonicu u Katarinu, na misu u Katarinu, u školu ili na gimnastičke vježbe u Katarinu. Katarina je žensko ime i raznih katarina ima bezbroj, pa čak i mi upravo u mjestu Sv. Katarina imamo dvije, ali mjesto nije dobilo ime, niti se zove po bilo kojoj Katarini, nego upravo i jedino po našoj sveticu, po djevici i mučenici Katarini Aleksandrijskoj. To trebaju znati svi, a posebno vjernici katolici, posebno mi iz Sv. Katarine. Ako je mjesto za vrijeme komunizma oduzet pridjev

i epitet svetosti u jezičnom smislu, a bitan, najvažniji sastojak u sadržajnomu, u samom biću, onda je, valjda, dvadeset osam godina nakon dokinuća komunizma i dvadeset osam godina otkako se mjesto naziva Sv. Katarina i vrijeme da ga se tako i zove. Drugi dio dječjega recitala bio je pod naslovom „Dan Gospodnji“ s naglaskom na slavljenju i poštivanju dana Gospodnjeg kao obvezne koju nam nalaže treća Božja zapovijed, odnosno ljubav i zahvala Svetišnjemu Bogu. Nije, naime, treću zapovijed Bog „propisao“ radi sebe, nego radi nas smrtnika jer Njemu ništa naše ne treba, a jer nas silno i beskrajno ljubi, samo nam želi dobro i, kao naš Stvoritelj i Otac, zna što je za nas najbolje. U sklopu recitala, ali i tijekom sv. mise, sudjelovao je i mješoviti zbor mlađih „Harfa“.

Zajedništvo u molitvi

U prigodnoj propovijedi vjerničkom se puku obratio predstavitelj vlč. Goran Levak. Toplo, blisko, srdačno i pristupačno, mlađi je misnik s oduševljenjem i nadahnucem povezao sve tri sastavnice ovoga svečanoga slavlja: nedjelju, sv. Katarinu i Krista, Kralja Svega Stvorenja. Tijekom sv. mise molilo se, naravno, i pjesmom, koju je, uz zbor mlađih „Harfa“, predvodio i mješoviti zbor crkve sv. Katarine.

Proslava blagdana naše svetice zaštitnice, djevice i mučenice, neustrašive kršćanke, svjedokinje vjere koja tako jasno potvrđuje svoju vjeru i sljedbu Isusa Krista, uvijek je svečana u Sv. Katarini, uvijek posebno zrači slavom i zahvalom Bogu i uvijek okupi velik broj vjernika. To zajedništvo u molitvi i radost u zahvali Bogu jednostavno se uvijek osjete u zraku i u srcima i gotovo da se može dohvatiti rukom. Sveta Katarina kao da nas okupi u svojoj žrtvi i mučeništvu za Krista i onda nas sjajem iz vječnosti uvede u prekrasno vrijeme došašća, najavljujući kako križ i patnja imaju svoj pravi i opravdani smisao i kako nema uskrsnuća bez muke, trpljenja i smrti, ali i kako nam sigurno dolazi Spasitelj i Otkupitelj koji nam se uvijek nanovo rađa, a ove se godine to poklopilo upravo s blagdanom Krista Kralja, kao početka i kraja svega. Nakon misnoga slavlja i okrepe na oltaru Kristovom žrtvom, vjernički se puk okupio i okrijepio kolačima ispred crkve. (Davorka Smoković)

Šest desetljeća sestara uršulinki u Rovinju

U nedjelju, 9. prosinca 2018. u rovinjskoj župnoj crkvi sv. Eufemije svečanim misnim slavlјem, koje je predvodio mons. Ivan Milovan, biskup u miru, proslavlјeno je šezdeset godina djelovanja sestara uršulinki u Rovinju. Uz biskupa su koncelebrirali rovinjski župnik i generalni vikar Biskupije mons.

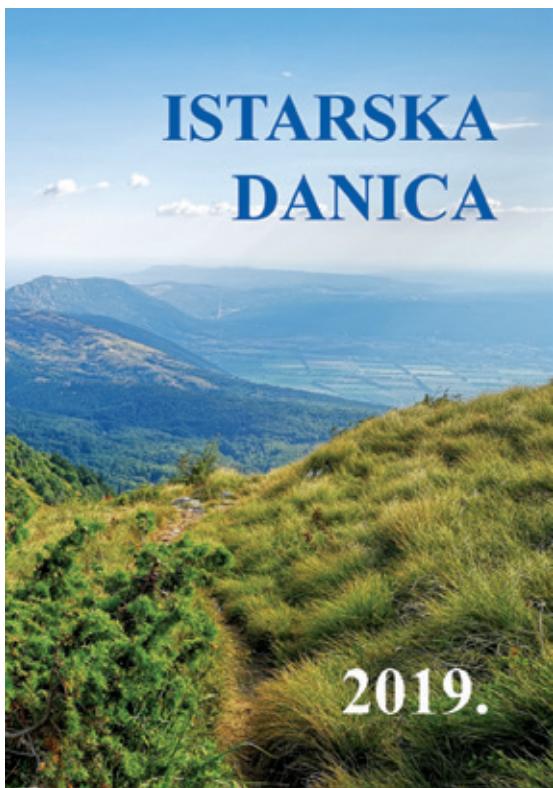
Vilim Grbac, kapelan vlč. Damir Štifanić te o. Marijan Glamočak iz rovinjskoga Franjevačkog samostana sv. Franje Asiškog. Misi je nazočilo dvadesetak sestara iz Hrvatske provincije uršulinki rimske unije te iz Slovenske provincije uršulinki rimske unije, na čelu s hrvatskom provincijalkom s. Ksenijom Leko i slovenskom provincijalkom s. Ankom Kogelnik. Sestre su do oltara došle u procesiji s koncelebrantima. Zahvalnost koju rovinjska župa osjeća prema sestrama za sve dobro što su tijekom 60 godina učinile kratko je u uvodnom obraćanju

izrekao župnik mons. Grbac. Biskup Milovan se u prigodnoj homiliji podsjetio brojnih aspekata djelovanja sestara u Rovinju jer je on onđe bio župnik duži niz godina prije nego je imenovan biskupom. Podsjetio je kako su prije 6 desetljeća u Rovinj, na poziv tadašnjega biskupa mons. Dragutina Nežića, došle sestre slovenske provincije, a kasnije dolaze sestre hrvatske provincije. Naglasio je kako su njihova prisutnost i djelovanje bili velik dar za taj grad. Predavale su vjerouauk, najprije samo u župi, a kasnije i u školi, brinule su se o sviranju i animiranju

PREDSTAVLJANJE KNJIGA

ISTARSKA DANICA za 2019. godinu donosi nam pregršt novih i dobrih tekstova, vrijednih za svaku istarsku obitelj. Osim informacija o kalendarskoj godini, blagdanima, vremenu, raznim meteorološkim podatcima, u ovom broju Istarske Danice čitatelj će naći vrijedne članke o našim istarskim velikanim. Nadalje, u Danici ima zanimljivih članaka o mnogim pitanjima koja se stavlju pred našeg istarskog katalika. Ima tu savjeta iz područja kulinarstva i poljoprivrede, glazbe, informatike i zanimljivosti iz astronomije. Danica također donosi vijesti iz naše biskupije o događajima i slavljima koji su se dogodili tijekom godine na izmaku. Ima tu i mudrih misli i izreka, sve u svemu, za svakoga ponešto. Istarsku Danicu za 2019. godinu moći će se nabaviti u prodavaonicama "Josip Turčinović" u Pazinu, Puli i Poreču ili preko mjesnoga župnika.

2019.

misnih slavlja, uređivale crkve, kojima Rovinj obiluje, karitativno su djelovale, redovito su obilazile stare i nemoćne, vodile djecu u posjet domu za starije i nemoćne, niz godina brinule su se i o župnikovu domaćinstvu, no nadasve trajno su molile za duhovno dobro župe te pomagale svima koji su im su obraćali, molitvom i utjehom. Istaknuo je zahvalnost sestrama za ostvarenje ideala zvanja koje su odabrale. Spomenuo se potom njihove utemeljiteljice, sv. Angele Merici, koja je milosrdno sakupljala potrebite djevojčice te ih odgajala i vjerski podučavala, bila je prethodnica suvremenih pedagoga, činila je to srcem i mudrošću. Neka sestrama uršulinkama, koje su 6 desetljeća ugradile u duhovno dobro ovoga grada, posebno nadahnute bude i povezanost sa sv. Eufemijom, nebeskom zaštitnicom Rovinja, istaknuo je mons. Milovan te pozvao sestre i sve okupljene na molitvu da uršulinskom redu nikada ne ponestane duhovnih zvanja. Po završetku misnoga slavlja Ronald Braus pročitao je imena 15 sestara slovenske i 27 sestara hrvatske provincije koje su djelovale u Rovinju. Sestre hrvatske provincije došle su 1972. godine. Dok je trajalo izlaganje o sestrama, na platnu su prikazane fotografije o povijesti sestara u tih 6 desetljeća. Zahvalnost sestrama uime rovinjskoga ogranka Prijateljica sv. Angele Merici izrekla je Ida Brajnović, a uime župne zajednice Štef Lukavečki. Završne zahvale izrekao je župnik te su tada provincijalkama uručeni darovi, hrvatskoj provinciji umjetnička slika sv. Angele, a slovenskoj lijepo urešena velika svijeća s brojem obljetnice. Uime sestara okupljenima se obratila hrvatska provincijalka s. Ksenija Leko. Misno slavlje glazbeno je animirao rovinjski župni zbor, a Ronald Braus solistički je otpjevao psalam. Sestre uršulinke u Rovinju dјeluju u kući koja je ujedno uršulinski samostan, u Ulici Luje Adamovića. (Tiskovni ured PPB)

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

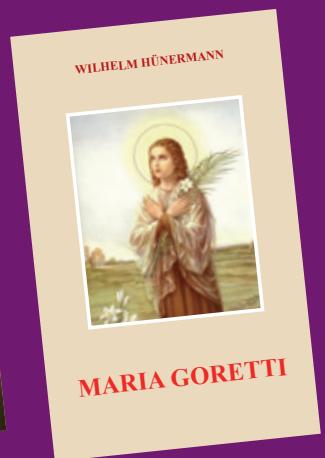
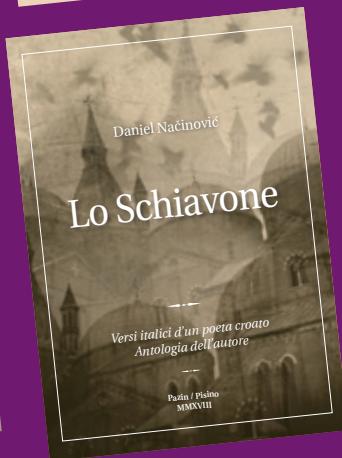
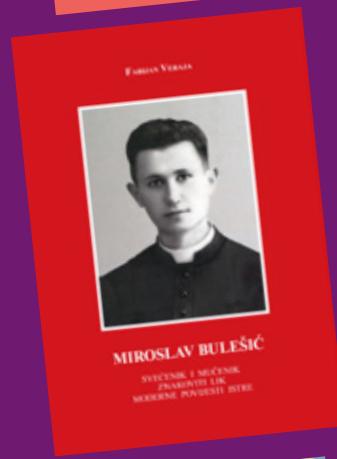
Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o. Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

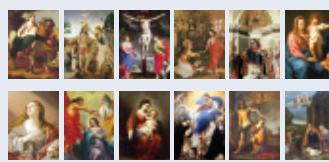
PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498

POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

Na vrijeme nabavite kalendar i
ISTARSKU DANICU za 2019. godinu

KATOLIČKI KALENDAR 2019.

STUDENI

MARTINŠČAK	NOVEMBAR	2019.	NOVEMBER	NOVEMBER
7. 1. SVISVEVLjivođenje				
S 2. Dušni dan, sv. Dušica				
N 3. 31. OB. Mart. Rorres, Sibija				
P 4. Karlo Boromejski, Dragi				
U 5. Emerik, Mirk, Ljiljan				
S 6. Leonard, Sever, Bertila				
C 7. Ernest, Karina, Mila				
P 8. Gracija Kotorski, Gotfrid				
S 9. Posv. Luter, haziške, Orest				
N 10. 32. OB. Leon V. Lavoski				
P 11. Martin Biskup, Martina				
U 12. Ivorat, Silvan, Natko				
S 13. Stanislav Kostka, Diego				
C 14. Nikolaj Tavelic, Ivan Truskik				
P 15. Albert Veliki Leopold				
S 16. Margareta, Gertruda, Gera				
N 17. 33. OB. Elizabeta Ugarska				
P 18. Pos. haziške sv. Petru				
U 19. Poncian, Faust, Kristin				
S 20. Secko, Edmund				
C 21. Mayo, Grozis od Zdravlja				
P 22. Cecilia, Slavuka, Cila				
S 23. Klement, Kolumban, Milivoj				
N 24. KRIST KRALJ Krizogon				
P 25. Katarina Aleksandrijska				
U 26. Definicija Konrad, Leonard				
S 27. Virgilije, Maksim, Valerjan				
C 28. Sosten, Iakov Markijski				
P 29. Saturnin, Filomen, Vlasta				
S 30. Andraž ap. Hrvose				

Dio iz slike iz knjige: 'Catechismus der Katholiken' (Katolicki Catechizam), autor: Johann Nepomuk Gasser, izdavač: Druckerei und Verlag von Joseph Anton Hartmann, Salzburg, 1822.

Dio iz slike iz knjige: 'Catechismus der Katholiken' (Katolicki Catechizam), autor: Johann Nepomuk Gasser, izdavač: Druckerei und Verlag von Joseph Anton Hartmann, Salzburg, 1822.

Dio iz slike iz knjige: 'Catechismus der Katholiken' (Katolicki Catechizam), autor: Johann Nepomuk Gasser, izdavač: Druckerei und Verlag von Joseph Anton Hartmann, Salzburg, 1822.

Dio iz slike iz knjige: 'Catechismus der Katholiken' (Katolicki Catechizam), autor: Johann Nepomuk Gasser, izdavač: Druckerei und Verlag von Joseph Anton Hartmann, Salzburg, 1822.

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:30

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evandelja
- nedjeljom u 8:30